

**RADA PRE
MEDIÁLNE SLUŽBY**

KVANTITATÍVNA OBSAHOVÁ ANALÝZA NARATÍVOV O VOĽBÁCH DO NR SR 2023

Marec 2024

Obsah

Obsah	2
Úvod.....	3
Kľúčové zistenia	5
Výskumný dizajn	7
Použité metódy	9
Limity a obmedzenia	11
Analytická časť	13
Kvalitatívne spracovanie a popis zvolených tém	19
Informovanie o činnosti politických strán s vplyvom na volebné témy	20
Upozorňovanie na umelo generované obsahy (téma č. 16)	20
Boris Kollár a jeho údajné napadnutie partnerky (téma č. 17).....	22
Otázka bezpečnosti a cien potravín (téma č. 20).....	23
Klimatická kríza a ochrana životného prostredia (téma č. 21)	25
Konflikt medzi Richardom Sulíkom a Igorom Matovičom (téma č. 35).....	27
Snahy o spochybňovanie inštitúcií	28
Výkon moci prezidentky Zuzany Čaputovej (téma č. 1)	28
Kritika bývalého vedenia ministerstva vnútra (téma č. 12).....	32
Komentovanie činnosti polície (téma č. 32).....	34
Volebná korupcia v osadách a údajná manipulácia volieb (téma č. 44).....	36
Polícia a trestné stíhanie nominantov vlád (téma č. 49)	38
Informačné kampane a informovanie o priebehu volieb	41
Informovanie o voľbách, volebné prieskumy a kontrola volieb (téma č. 4)	41
Transparentnosť volebných kampaní (téma č. 22)	41
Hlasovanie zo zahraničia (téma č. 36)	43
Preferencie mladých voličov (téma č. 43)	44
Geopolitika	46
Vplyv maďarskej strany na voľby (téma č. 24).....	46
Zahraničnopolitická orientácia ilustrovaná na vojne na Ukrajine (téma č. 41).....	48
Výsledky a záver.....	51
Prílohy	53

Úvod

V sobotu 30. septembra 2023 sa na Slovensku konali predčasné voľby do Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR), ktorým predchádzala intenzívna predvolebná kampaň. Politické strany a ich predstavitelia sa snažili osloviť voličky a voličov prostredníctvom bilbordov, letákov, osobných stretnutí, vystúpení v rozhlase a televízii, ako aj sociálnych sietí. Veľká časť predvolebnej kampane sa odohráva v médiách, kde majú politické subjekty možnosť mobilizovať množstvo ľudí. Vysielatelia rozhlasových a televíznych programových služieb musia podľa zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ZMS) „zabezpečiť, aby programy a iné zložky programovej služby vysielané v rámci volebnej kampane boli v súlade s osobitným predpisom“, ako je uvedené v zákone č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani. V posledných rokoch sa však spolu s rozvojom digitálnych technológií presúva predvolebná kampaň čoraz viac na sociálne siete, ktoré sa stali jedným z kľúčových nástrojov na šírenie politických správ, získavanie podpory a interakciu s potenciálnymi voličmi. To vytvára pre reguláciu nové výzvy, ktorým je potrebné čeliť.

Pre vytvorenie účinného dohľadu nad obsahom na online platformách je potrebná detailná znalosť informačného priestoru, trendov a vzorcov, ktoré sa v ňom opakujú. To je možné docieľiť prostredníctvom monitoringu sociálnych sietí a dôkladnou analýzou získaných dát. Vzhľadom na to, že ide stále o pomerne neprebádanú oblasť, je len málo regulátorov, ktorí disponujú podrobnými údajmi o konkrétnych obsahoch a trendoch, ktoré sa na digitálnych platformách šíria. Predkladaná správa má exploratívny charakter. Jej cieľom je analyzovať obsah na jednej z najpoužívanejších platforiem na zdieľanie obsahu – na platforme Facebook. Cieľom je zároveň zlepšiť schopnosť regulátora orientovať sa v informačnom priestore pre účely ďalšieho systémového dohľadu. Rada pre mediálne služby (RpMS) tak robí na základe ZMS, podľa ktorého do pôsobnosti regulátora patrí „iniciovať a vykonávať výskumnú a analytickú činnosť v mediálnej oblasti na účel sledovania a hodnotenia stavu mediálneho prostredia, a to najmä s ohľadom na šírenie nenávisťných prejavov, dezinformácií“.

Slovenské parlamentné voľby boli zároveň prvými voľbami, ktoré sa uskutočnili po nadobudnutí účinnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách, ďalej len [DSA](#)) pre veľmi veľké online platformy a internetové vyhľadávače. Jeho účelom je harmonizovať pravidlá pre všetky sprostredkovateľské služby „s cieľom zaistiť bezpečné, predvídateľné a dôveryhodné online prostredie, riešiť šírenie nezákonného obsahu na internete a spoločenské riziká, ktoré môžu vyplývať zo šírenia dezinformácií alebo iného obsahu, a v rámci ktorého sú účinne chránené základné práva zakotvené v Charte“¹. Európske nariadenie od platforiem napríklad vyžaduje, aby posudzovali a zmierňovali systémové riziká. Medzi tie patria aj „negatívne účinky na občiansku diskusiu a volebné procesy a verejnú bezpečnosť“. DSA zároveň ustanovuje, že poskytovatelia takýchto služieb by sa mali „zamerať aj na informácie, ktoré nie sú nezákonné, ale prispievajú k systémovým rizikám“ a „venovať osobitnú pozornosť tomu, ako sa ich služby využívajú na šírenie

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 3)

*alebo rozširovanie zavádzajúceho alebo klamlivého obsahu vrátane dezinformácií*². Prípadné šírenie dezinformácií, manipulatívnych informácií či inak problémového obsahu tak môže poukazovať na zlyhania platforiem, ktoré je nevyhnutné adresovať a aktívne riešiť.

Predkladaná správa si kladie za cieľ analyzovať a popísať sociálnu realitu na platforme Facebook za skúmané obdobie od vyhlásenia predčasných parlamentných volieb až do doby dva týždne po voľbách. Skúmaný obsah sa týka primárne volieb a tém s nimi súvisiacimi. V snahe zabezpečiť neustrannosť a nezávislosť bol na analýzu volebných naratívov využitý štatistický program a štatistické modelovanie tém s využitím strojového učenia bez dozoru. Tento typ analýzy je postavený na dátach získaných od tretích strán, vďaka čomu je minimalizovaná intervencia subjektívneho hodnotenia údajov. Okrem toho si RpMS kladie za cieľ posilniť spoluprácu a koordinovať aktivity s mimovládny sektorom. Partnerstvo a kooperácia s občianskym sektorom patria totiž medzi dôležité prvky zdravo fungujúcej demokratickej spoločnosti.

V prvej kapitole (po kľúčových zisteniach) je predstavený výskumný dizajn, ktorý bol pri príprave a realizácii predkladanej analýzy aplikovaný. V rámci tejto časti je priblížený spôsob, akým sa zbierali a spracovávali dáta, ako aj použité metódy na ich kvantitatívnu obsahovú analýzu. Vysvetlené tiež je, v čom spočíva tzv. latentná dirichletová alokácia (LDA), ktorá bola zvolená na modelovanie tém, ako aj aké predpoklady musia byť pre jej správne prevedenie splnené. V ďalšej časti sú priblížené limity a obmedzenia zvolenej metódy, ako aj celej správy. Po nich nasleduje samotná analytická časť. V rámci nej sú predstavené najvirálnejšie príspevky a naprevalentnejšie témy týkajúce sa predčasných parlamentných volieb na Slovensku. Predposledná kapitola sa zameria na popis 16 vybraných hĺbkovo spracovaných tém, ktoré boli rozdelené do štyroch kategórií („Kauzy a činnosti politických strán s vplyvom na volebné témy“, „Snahy o spochybňovanie inštitúcií“, „Informačné kampane a informovanie o priebehu volieb“, „Geopolitika“). V rámci analýzy sú popísané konkrétne naratívy, zasadené do spoločenského a politického kontextu. Predkladaná správa je napokon ukončená zhrnutím výsledkov a závermi, ktoré z nich vyplývajú.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27. 10. 2022, s. 23)

Kľúčové zistenia

- V skúmanom období od **10. júna 2023** (deň vyhlásenia volieb) do **15. októbra 2023** (dva týždne po voľbách) bolo na základe zvolených podmienok a po vyčistení dát zaznamenaných **12 301 príspevkov** na platforme Facebook súvisiacich s predčasnými parlamentnými voľbami na Slovensku. Tie dokopy získali **8 552 967 interakcií**.
- Na základe analýzy frekvencie slov vo vybranom datase te bolo identifikovaných **57 najčastejšie sa vyskytujúcich tém**. Z nich bolo hlbkovo kvalitatívne spracovaných a popísaných 16. Zvyšné témy boli politickými kampaňami jednotlivých strán (12), nesúviseli priamo s parlamentnými voľbami (10), obsahovali vzájomne nesúvisiace príspevky (11) alebo informovali o udalostiach spojených s voľbami neutrálne (8).
- **16 hlbkovo spracovaných tém** bolo rozdelených do štyroch kategórií: **informovanie o činnosti politických strán s vplyvom na volebné témy, snahy o spochybňovanie inštitúcií, informačné kampane a informovanie o priebehu volieb**, a **geopolitika**.
- Medzi kvalitatívne spracovanými témami sa objavili tie, ktoré **objektívne informovali o voľbách**, napríklad o volebných prieskumoch, o voľbe zo zahraničia či o transparentnosti volebných procesov. Okrem toho však bola významná časť tém zameraných na **spochybňovanie alebo kritiku štátnych inštitúcií**, ako napríklad prezidentského úradu, Úradu špeciálnej prokuratúry, polície či ministerstva vnútra. V neposlednom rade sa medzi témami objavili tie, ktoré sa zaoberali **geopolitickými otázkami**, ako napríklad vplyvom Maďarska na predvolebnú kampaň či vojnou na Ukrajine, ako aj tie, ktoré sa venovali **informovaniu o činnosti jednotlivých politických strán a jednotlivcov**.
- Predkladaná správa sa v obmedzenej miere pozrela aj na najvirálnejšie príspevky v skúmanom období, V prvej desiatke takýchto obsahov patrilo osem z nich predsedovi strany SMER-SSD Robertovi Ficovi. Spolu získali 257 414 interakcií. Sedem z nich sprevádzali video nahrávky, ktoré dokopy akumulovali 2 869 120 videní.
- Analýza načrtla trend, že **témy, ktoré boli najviac prevalentné** (t. j. kvantitatívne najčastejšie sa objavujúce) **nepatrili automaticky medzi najvirálnejšie** (t. j. príspevky s kvantitatívne najvyšším počtom interakcií). Niektoré témy by sa však dali zaradiť medzi prevalentné aj virálne. Patria k nim najmä tie, v rámci ktorých boli spochybňované štátne inštitúcie a ich činnosť, ako napríklad prezidentský úrad, NAKA, Úrad špeciálnej prokuratúry alebo polícia, alebo tie, ktoré sa týkali zahraničnopolitickej orientácie (ilustrované primárne na vojne na Ukrajine a na téme migrácie).
- Medzi príspevkami, ktoré dosahovali vysokú mieru virality, avšak neobjavili sa medzi najprevalentnejšími témami, bolo očkovanie, práva LGBTI+ komunity či kritika médií a mimovládnych organizácií.
- Analýza na základe štatistického programu a štatistického modelovania s využitím strojového učenia bez dozoru sa javí ako vhodný nástroj na získanie lepších znalostí o vlastnostiach a charaktere informačného prostredia. **Výsledky totiž naznačujú, že je potrebné skúmať nielen viralitu príspevkov, ale aj ich prevalenciu**.
- Objavená bola tiež značná prítomnosť obsahu vyprodukovaného jednotlivcami, ktorých účty boli z dôvodu opakovaného porušenia podmienok užívania platformy Facebook zrušené (napríklad obsah publikovaný poslancom Ľubošom Blahom na iných platformách sa dokázal na sociálnej sieti Facebook spolupodieľať na formovaní štvrtiny bližšie

skúmaných tém). Vystáva tak otázka, či sú opatrenia na opakované porušovanie pravidiel platformy efektívne a dostatočne vymáhané.

Výskumný dizajn

Na získanie analytických výstupov je v prvom rade nevyhnutné zozbierať potrebný súbor údajov a spracovať ich do podoby, v ktorej možno vykonávať samotnú analýzu pomocou zvolenej metódy. Pre účely tohto výskumu boli dáta získané z prostredia platformy Facebook. Ten patrí medzi najpožívanejšie platformy, pravidelne ho na Slovensku navštevuje [3,2 milióna ľudí](#).

Dáta boli zozbierané prostredníctvom nástroja CrowdTangle, ktorý [zbiera](#) údaje z overených profilov, z verejných stránok s viac ako 25-tisíc sledovateľmi alebo označeniami „páči sa mi to“ a z verejných skupín s viac ako 95-tisíc členmi na Facebooku. Tieto dáta obsahujú napríklad samotný text príspevkov či informácie o čase ich uverejnenia, autorovi alebo počte interakcií, ktoré konkrétny obsah získal. Do tejto analýzy boli zahrnuté dáta zo všetkých profilov, stránok a skupín bez rozdielu.

Na získanie relevantných údajov o príspevkoch, ktoré sa týkali predčasných parlamentných volieb na Slovensku, boli využité kľúčové slová: „*voľby, volieb, voľbám, voľbách, voľbami, voľbe, voľbou, volebná, volebný, volebné, volebnú, voliť*“. Sledované obdobie bolo stanovené od 10. júna 2023 (deň vyhlásenia volieb³) do 15. októbra 2023 (dva týždne po voľbách). Samotný zber dát sa uskutočnil 7. novembra 2023. Dáta boli získané v spolupráci s organizáciou Infosecurity.sk.

Výsledkom bol kompletný dataset obsahujúci celkovo 71 962 obsahov. V tomto súbore dát sa však nachádzalo množstvo prípadov, ktoré sa síce dostali do výberu na základe zvolených kľúčových slov, ale neboli vhodné na použitie v samotnej analýze. Nasledovalo preto čistenie dát.

V prvom kroku boli z datasetu odstránené všetky URL adresy, ako aj príliš krátke príspevky. Je totiž možné, že použitý softvér má problémy s identifikovaním témy na základe textu zloženého len z pár slov. Jednoduchým výpočtom bolo zistené, že priemerná dĺžka textu, ktorý sa vyskytuje v datasete, je na úrovni 510 znakov. V snahe obmedziť vplyv veľmi krátkych textov boli vylúčené príspevky, ktorých obsah nepresahoval približne 10 % priemernej dĺžky príspevku. V tomto prípade išlo o obsahy s menej ako 51 znakmi. To v slovenskom jazyku v podstate zodpovedá jednej úplne rozvitej vete.⁴ Aplikácia tohto pravidla viedla k zredukovaniu datasetu na 35 741 záznamov. Dôvodom, prečo viac ako polovica príspevkov z datasetu obsahovala menej ako 51 znakov, je, že išlo často len o krátky popis k priloženému videu či obrázku. Predložená správa však používa štatistický model, ktorý dokáže spracovať iba textové dáta.

V druhom kroku boli z datasetu vylúčené všetky príspevky, ktoré mali v čase zberu dát menej ako 50 interakcií na sociálnej sieti. Tomuto kroku predchádzala rozsiahla analýza získaných údajov. V jej rámci boli vytvorené dva testovacie modely, ktorých výsledky autori správy porovnali. Bolo zistené, že model, ktorý pracoval s príspevkami bez obmedzenia interakcií, obsahoval neúmerne veľké množstvo zhodných neautentických príspevkov.⁵ Tie vo veľkej miere ovplyvňovali výsledky analýzy a narúšali jej výpovednú hodnotu. Autori správy sa preto zhodli, že stanovenie hranice na počet interakcií je vhodným opatrením. Týmto krokom bol zároveň eliminovaný obsah, ktorý

³ <https://volby.statistics.sk/nrsr/nrsr2023/sk/index.html>

⁴ <https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/1965/4/sr1965-4-lq.pdf>

⁵ Príspevky, ktoré neboli originálne, ale ich obsah bol skopírovaný a šírený umelo s cieľom propagovať dané správy či myšlienky.

bol pravdepodobne málo populárny medzi používateľmi, a teda ovplyvňoval diskusiu o voľbách v menšej miere ako ten s vyšším počtom získaných interakcií.

V neposlednom rade boli vylúčené príspevky, ktoré možno označiť za „falošne pozitívne“. Ide o príspevky, ktoré síce obsahovali kľúčové slová, avšak nesúviseli s parlamentnými voľbami na Slovensku. Vylúčené príspevky reprezentovali rôzne reklamné ponuky na automobily, elektroniku, cestovanie či recepty. Výsledkom tejto redukcie dát bol finálny dataset obsahujúci 12 322 príspevkov.

Keďže táto správa si kladie za úlohu skúmať, aké témy sa najčastejšie objavovali v súvislosti s parlamentnými voľbami, bolo potrebné preniesť získaný obsah do skúmateľnej podoby. Vzhľadom na veľké množstvo dát nebolo možné skontrolovať každý príspevok samostatne. Použitá bola teda kvantitatívna obsahová analýza. V tomto prípade ide o analýzu zameranú na identifikáciu tém vyplývajúcich z veľkého množstva obsahu prítomného na platforme Facebook. Pod pojmom téma možno rozumieť veličinu identifikovanú sériou slov, ktoré dôveryhodne reprezentujú súbor súvisiacich myšlienok. Naratív je zase istý príbeh, ktorý existuje v rámci jednej témy, reprezentuje ju, pričom z nej logicky vychádza a je možné mu pripísať vlastnosti danej témy. Naratív⁶ obsahuje a presadzuje hodnoty alebo posolstvá jeho autora, prípadne inštitúcie. Jeho cieľom je šíriť tieto odkazy smerom k určitému publiku.

Táto správa usiluje o identifikáciu hlavných tém vyplývajúcich zo skúmaných príspevkov, ktoré sú reprezentované v krátkom a výstižnom formáte. V spolupráci s výskumníkmi z Demagóg.sk boli následne identifikované hlavné naratívy z niektorých vybraných tém. Tie vychádzali z výsledkov analýzy s prepojením na individuálne príspevky na platforme Facebook, ktoré k pomerne všeobecným témam pripisujú konkrétne významy.

⁶ <https://www.merriam-webster.com/dictionary/narrative>

Použité metódy

Kvantitatívna obsahová analýza, ktorá bola na účely tejto správy využitá, je v dostupnej literatúre definovaná ako: „...systematické a opakovateľné skúmanie symbolov komunikácie, ktorým boli pridelené číselné hodnoty podľa platných pravidiel merania a analýza vzťahov medzi týmito hodnotami pomocou štatistických metód, s cieľom opísať komunikáciu, vyvodiť závery o jej význame, alebo vyvodiť kontext komunikácie, jej výroby a spotreby“.⁷

Na analýzu veľkého počtu príspevkov, ktoré by si pri manuálnom spracovávaní vyžadovali množstvo času, ľudských a finančných zdrojov, bolo využité štatistické modelovanie tém. Ide o techniku strojového učenia bez dozoru, ktorá vytvára zhľuky na základe spoločného výskytu slov. Technika funguje na základe algoritmov určených na objavovanie hlavných tém, ktoré prenikajú rozsiahlymi a inak neštruktúrovanými zbierkami dokumentov.⁸ Na identifikáciu jednotlivých tém býva použitý súbor slov, ktoré sa vyskytujú vo všetkých skúmaných príspevkoch a teda v korpuse slov.⁹

Za nástroj na modelovanie tém bola určená latentná dirichletová alokácia (LDA). Report sa pri tomto výbere inšpiroval prácou „COVID-19 vaccination hesitancy, misinformation and conspiracy theories on social media: A content analysis of Twitter data“ („Pochybnosti ohľadom očkovania proti COVID-19, misinformácie a konšpiračné teórie na sociálnych sieťach: Obsahová analýza údajov z Twitteru“), ktorá taktiež skúmala dáta jednej z platforiem na zdieľanie obsahu.¹⁰ LDA sa označuje za model so zmiešaným členstvom zoskupených údajov. To v praxi znamená, že namiesto spájania každého individuálneho dokumentu s jednou témou, dáva dokopy každý dokument s viacerými témami v rôznych pomeroch.¹¹ Inak povedané, tento model počíta s tým, že každý dokument, ktorý vstupuje do analýzy, môže reprezentovať viacero tém. Špecifikom LDA je, že zdieľa rovnaký súbor tém pre všetky dokumenty v analýze, pričom však prevalencia týchto tém je pre každý dokument rozdielna.

Jednou z najväčších výhod tohto prístupu je, že nevyžaduje žiadnu predchádzajúcu prácu zameranú na čítanie a kódovanie, prípadne označovanie dokumentov (v našom prípade príspevkov). Ďalšou charakteristikou využitia tohto modelu je, že nenesie so sebou žiadnu informáciu týkajúcu sa jednotlivých tém. Tie sú definované len poskytnutými slovami, ktoré model zobrazí, následne však musia byť interpretované analytikom.¹² Na úspešné vykonanie LDA analýzy je potrebné naplniť niekoľko predpokladov. Patrí k nim vytvorenie súboru, v ktorom nezáleží na poradí slov v danom dokumente ani na poradí jednotlivých dokumentov v skúmanom

⁷ Riffe, Daniel, Stephen, Lacy, and Frederick Fico. 2014. Analyzing media messages. New York: Routledge. s. 25.

⁸ Blei, David M. 2012. “Probabilistic Topic Models.” Communications of the ACM 55, no. 4: 77-84.

⁹ Pod pojmom korpus slov možno rozumieť celok, ktorý v sebe obsahuje všetky analyzované texty.

¹⁰ Nuzhath, Tasmiah, Samia Tasnim, Rahul K. Sanjwal, Nusrat F. Trisha, Mariya Rahman, S M Farabi Mahmud, Arif Arman, et al. 2020. “COVID-19 Vaccination Hesitancy, Misinformation and Conspiracy Theories on Social Media: A Content Analysis of Twitter Data.” SocArXiv. December 11, 2020. <https://osf.io/preprints/socarxiv/vc9jb/>

¹¹ Blei, David M. 2012. “Probabilistic Topic Models.” Communications of the ACM 55, no. 4: 77-84.

¹² Blei, David M. 2012. “Probabilistic Topic Models.” Communications of the ACM 55, no. 4: 77-84.

korpusu. Ďalším predpokladom je, že autor musí dopredu vedieť, s akým počtom tém bude model pracovať. Tento počet musí byť stanovený pred samotnou analýzou.

Okrem toho je potrebné upraviť dáta, s ktorými sa bude pracovať, do špecifickej formy. Tá obnáša hneď niekoľko krokov. V prvom rade musia byť vstupné dáta tokenizované. To znamená, že text jednotlivých dokumentov musí byť rozdelený na jednotlivé slová oddelené čiarkou – tokeny. Ďalej musia byť z textu odstránené rôzne symboly, interpunkcia a číslice.¹³ Ďalším krokom je normalizácia textu. To obnáša transformáciu veľkých písmen na malé a prevod jednotlivých slov do ich základnej, nevyskloňovanej a nevyčasovanej podoby. Tým sa všetky slová stávajú uniformnejšie. Po tomto kroku nasleduje vylúčenie niektorých slov, tzv. stop slov. Ide o slová, ktorých výskyt v texte je veľmi frekventovaný, avšak nenesú pritom takmer žiadny význam (napríklad a, aby, pretože atď.). Odstránené sú zároveň slová, ktoré sa v dokumentoch vyskytujú najčastejšie a najmenej často. Tým je možné zabrániť ich neželanej intervencii do výsledných tém. Po vykonaní všetkých týchto krokov nasleduje samotná analýza LDA.

Nástroj, ktorý slúži na analýzu a s ktorým analytici pracovali, je programovací jazyk R. Softvérové prostredie, v ktorom je možné s týmto jazykom pracovať sa nazýva RStudio. Ide o veľmi rozšírený softvér, obľúbený napríklad v akademickom prostredí, ktorý sa okrem iného používa na spracovávanie dát, vykonávanie rôznych analytických a výpočtových úloh či na vizualizáciu dát.

¹³ Welbers, Kasper, Wouter Van Atteveldt, and Kenneth Benoit. 2017. "Text Analysis in R." *Communication Methods and Measures* 11, no. 4: 245-265.

Limity a obmedzenia

Jeden zo základných technických limitov predstavuje použitie knižnice slovenského jazyka, určenej na lemmatizáciu textu. Táto knižnica je na analýzu slovenského jazyka a jeho vlastností nevyhnutná, avšak jej rozsah je obmedzený. V prípade jazyka R autori správy použili knižnicu v rámci balíčka „UDPipe“, ktorý je jeden z mála balíčkov poskytujúcich aj knižnicu so slovenským jazykom. Aj keď je táto knižnica použiteľná na účely správy, nie je dokonalá a pri práci dochádzalo k nesprávnym určeniam základného tvaru niektorých slov. Napríklad, základný tvar slova „prídte“ program určil ako „prídť“ alebo slova „ctíme“ ako „ctieť“. Na pokročilejšiu prácu so slovenskými dátami by bolo do budúcnosti vhodné optimalizovať túto knižnicu. Okrem toho mohla do výsledkov intervenovať aj neznalosť gramatiky či chyby pri písaní jednotlivých príspevkov. V tomto prípade však pre analytikov neexistuje možnosť, ako takejto situácii predchádzať.

Z pohľadu limitov správy pri zbere dát môžeme hovoriť o dvoch konkrétnych prípadoch. V prvom rade ide o možnú intervenciu obsahu, ktorý sa v menšej miere vyskytuje v skúmanom datasete, avšak priamo s parlamentnými voľbami na Slovensku nesúvisí. Ide napríklad o príspevky, ktoré v sebe obsahujú kľúčové slovo „voľby“, alebo jeho variácie, avšak použité sú v inom kontexte. Hovoríme napríklad o príspevkoch ako:

„Agi je vzrastom veľká fenka, má okolo 40 kg. Veľké má aj srdce – ľudia miluje, aj keď sa jej predošlá rodina vzdala. K fenkám nie je ideálnou voľbou, so psom je kamarátska...“,

alebo

„Jesenné novinky...sú skvelou voľbou na oživenie tvojho 🍁šatníka 🔄 #new #fashion.“

Aj keď tieto „falošne pozitívne“ prípady boli limitované v maximálnej možnej miere pomocou manuálnej práce analytikov spolu s využitím automatizovaných prostriedkov, je možné, že časť týchto príspevkov v datasete zostala a mohla tak v obmedzenej miere intervenovať do výsledkov analýzy.

Ďalším limitom pri zbere dát je neschopnosť zachytenia skutočného dosahu príspevkov. Použitý nástroj CrowdTangle totiž neumožňuje prístup k informáciám o počte zobrazení daného obsahu. V prípade, že ide o video príspevkov, nástroj poskytuje aj údaje o počte videní. Pre ostatné príspevky sú však k dispozícii len dáta o počtoch interakcií. Na skutočný vplyv jednotlivých príspevkov by však ideálnou voľbou boli dáta týkajúce sa ich zobrazení. Tieto dáta by spoločnosť Meta mala ponúkať vo svojom novom nástroji s názvom „Knižnica obsahu“¹⁴, ten však v súčasnosti

¹⁴ <https://transparency.fb.com/sk-sk/researchtools/meta-content-library/>

nie je prístupný regulátorom. Overeným výskumníkom by mal byť k dispozícii po vyžiadaní prístupu.

Ďalším z limitov tejto správy, ktorý je autorom známy, je otázka označenia naratívov a tém za dezinformačné či manipulatívne. Ide o veľmi premenlivý pojem, ktorý v sebe často nesie pomerne silný negatívny význam. Autori preto museli byť mimoriadne opatrní s označením určitých tém či naratívov týmto pojmom, pričom vždy vychádzali z oficiálnej definície tak ako je uvedená v Posilnenom kódexe postupov proti šíreniu dezinformácií.¹⁵ Aj napriek náročnému označeniu naratívov za dezinformačné sa však autori správy domnievajú, že naďalej zostáva potrebné túto tému skúmať. Jej relevancia sa totiž konštantne zintenzívňuje a často sa transformuje do iných oblastí, ktoré majú potenciál naďalej polarizovať spoločnosť, zasahovať do ľudských práv a oslabovať pozíciu štátnych inštitúcií a demokracie ako takej. Táto správa sa preto snaží uchopiť pojem dezinformácií objektívne a konštatovať ich prípadnú prítomnosť iba na základe podložených, overených a odôvodnených informácií.

¹⁵ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/library/2022-strengthened-code-practice-disinformation>

Analytická časť

Pred samotnou analýzou, s cieľom odhaliť najčastejšie sa šíriace témy súvisiace s predčasnými parlamentnými voľbami, bola vykonaná kontrola kompletnosti dát. Pomocou nej bolo odhalených 21 prípadov, ktoré neobsahovali text vyhovujúci požiadavkám zvolenej metódy.¹⁶ Tieto prípady boli následne vylúčené a do analýzy tak vstupoval výsledný dataset obsahujúci 12 301 príspevkov.

V záujme lepšieho pochopenia reality na sociálnej sieti Facebook bolo skúmané obdobie rozdelené do troch časových období. Prvé bolo od 10. júna do 31. augusta, čo predstavovalo začiatok predvolebnej kampane. Druhé obdobie bolo stanovené na 1. september až 30. september, a teda posledný mesiac pred voľbami. V tomto čase bolo zaznamenané zvýšené množstvo príspevkov súvisiacich s voľbami, vzhľadom na to, že predvolebná kampaň sa zintenzívnila. Posledné tretie obdobie bolo stanovené na 1. október až 15. október, čo predstavuje prvé dni po voľbách. Primárnym dôvodom na takéto pracovné rozdelenie skúmaného datasetu do časových období je možnosť sledovať a adekvátnejšie vykresliť, ako sa témy súvisiace s voľbami šírili v čase a akým spôsobom ich komunikácia narastala či klesala. Samotná analýza však bola uskutočnená na celom datasete bez rozdelenia na jednotlivé obdobia.

V období od 10. júna do 31. augusta 2023 (83 dní) bolo v našom datasete zaznamenaných 5 592 príspevkov, ktoré získali dokopy 3 852 748 interakcií. V druhom skúmanom období, od 1. septembra do 30. septembra (30 dní) sa medzi dátami objavilo 4 798 príspevkov. Toto výrazne vyššie číslo v porovnaní s počtom dní, za ktoré boli publikované, korešponduje s našimi očakávaniami. Išlo totiž o poslednú fázu predvolebného boja, čo už tradične viedlo k vyššiemu záujmu informovať verejnosť o tejto téme. Tieto príspevky akumulovali dohromady 3 389 446 interakcií. Počas prvých dvoch týždňov po voľbách, od 1. októbra do 15. októbra 2023 (15 dní), bolo v našom datasete zaznamenaných 1 911 príspevkov. Tie spolu získali 1 310 773 interakcií.

Príspevky v priebehu času získavali v priemere podobný počet interakcií. Za prvé obdobie, do konca leta, mali príspevky v priemere 688 interakcií, mesiac pred voľbami to bolo v priemere 706 interakcií a dva týždne po voľbách zase 685 interakcií. Berúc do úvahy, že z nášho datasetu boli odstránené príspevky pod 50 interakcií, priemerný počet interakcií, ktoré príspevky za skúmané obdobie dosiahli, bol 695. Tento údaj však zásadne skresľujú najvirálnejšie príspevky, ktoré často pochádzali od aktívnych politikov a političiek.

Na prvý pohľad môžeme konštatovať, že spomedzi desiatich najvirálnejších príspevkov patrilo osem z nich predsedovi strany SMER-SSD R. Ficovi. Tie získali spolu 257 414 interakcií. Sedem z nich sprevádzala video nahrávka, pričom dokopy akumulovali 2 869 120 videní. To potvrdzuje predošlé zistenia, že najväčší dosah na platforme Facebook majú aktívni politici, a to napríklad z politických strán SMER-SSD alebo Republika.¹⁷¹⁸ Všetky príspevky R. Fica sa dajú, viac či menej, považovať za súčasť predvolebnej kampane. V jednoznačne najvirálnejšom príspevku, ktoré

¹⁶ Príspevky neobsahovali ucelený kompletný text, kvôli čomu neboli akceptované softvérom. V prípade, že by neboli odstránené, nebolo by možné vykonať konečnú analýzu vzhľadom na nezhody v počte prvkov.

¹⁷ <https://dennikn.sk/3178587/najpopularnejsi-politici-na-facebooku-v-roku-2022-boli-uhrik-fico-blaha-taraba-a-mazurek-caputova-predbehla-pellegriniho/>

¹⁸ <https://infosecurity.sk/studie/predvolebna-komunikacia-tem-o-vojne-na-ukrajine-a-zahranicnej-politike-slovenska-pocas-septembra-2023-policy-brief-kremlin-watchers-movement-oktober-2023/>

[získalo](#) 80 922 interakcií a 1 243 367 videní, deklaroval R. Fico, že Slovensko nemôže súhlasiť so všetkým len, aby „veľkí“ (veľké štáty) boli spokojní. Podľa jeho názoru je týmto krajinám jedno, ako sa u nás žije, ale záleží im na tom, aby sme boli „poslušní“. V tomto kontexte spomenul vo video príspevku ďalšie vyzbrojovanie Ukrajiny a údajnú podporu vojny, zrušenie definície manželstva a zrovnoprávnenie manželstiev rovnakého pohlavia, prijímanie nelegálnych migrantov či „nútené očkovanie“.

V ďalších príspevkoch sa R. Fico [venoval](#) kritike a slovným útokom na prezidentku Zuzanu Čaputovú, „[progresívnym](#) aktivistom z okolia ESETU“, [ekonomickým](#) otázkam, [možnosti](#) „použitia sily“ voči nelegálnej migrácii, [zadržaniu](#) Tibora Gašpara, [kritike](#) vtedajších vládných politikov a ochote „pobiť“ sa s kompromismi, ktoré boli prijaté za posledné tri roky a ktoré boli údajne [robené](#) „pre oči mimovládok a médií“. Medzi zvyšnými desiatimi najvirálnejšími príspevkami sa objavili príspevky, ktoré priamo nesúviseli s parlamentnými voľbami, alebo na nich odkazovali len okrajovo. Tretím najvirálnejším bol príspevok prezidentky Z. Čaputovej, v ktorom [vysvetlila](#), prečo nebude kandidovať v nadchádzajúcich prezidentských voľbách. Okrem toho sa v rebríčku objavil príspevok predsedu politickej strany Republika Milana Uhríka, v ktorom [oznámil](#) „spájanie síl“ konzervatívnych európskych strán s cieľom „poraziť progresívcov, zastaviť nelegálnu imigráciu a islamizáciu, stopnúť LGBT agendu a likvidačnú "zelenú politiku““.

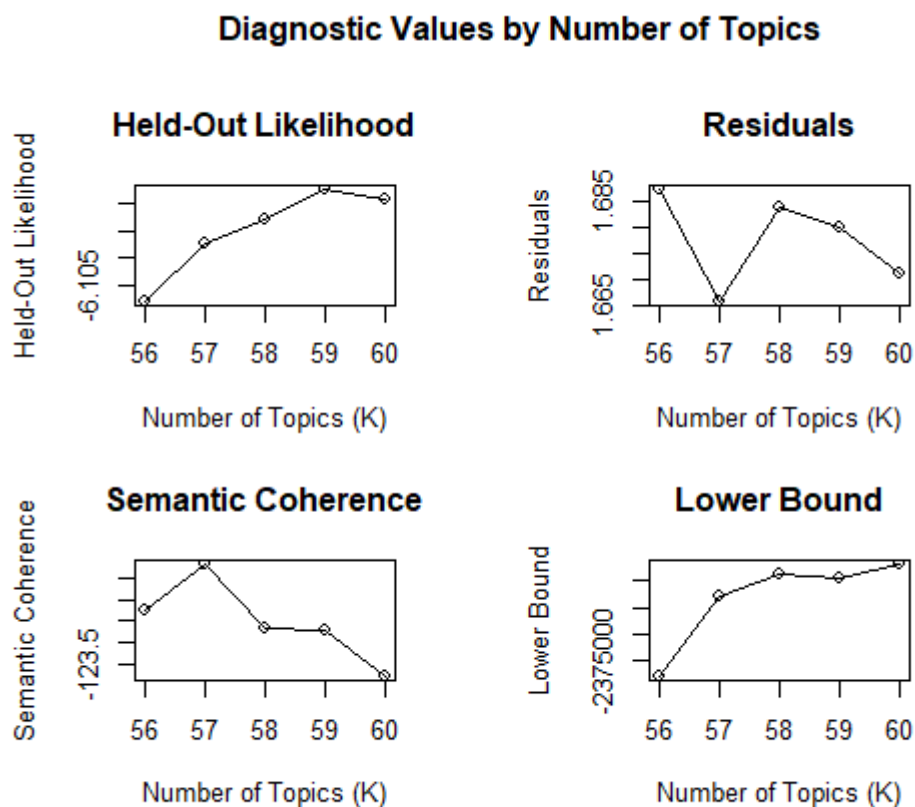
Vo zvyšku správy sa však budeme venovať prevalentným témam, a nie tým najvirálnejším. Rozdiel v tomto prístupe je ten, že zatiaľ čo prevalencia sa pozerá na to, ako často sa vybrané témy objavovali v online priestore, na základe virality sa zase skúma, ktoré témy získali medzi používateľmi najväčšiu pozornosť. Obidva tieto prístupy majú svoje opodstatnenie a dá sa predpokladať, že sa budú navzájom dopĺňať.

Prvým výstupom, na ktorom je možné sledovať prítomnosť slov v našom datasete, je tzv. word cloud („mrak slov“). Vytvorený bol pomocou matice dokumentu. Ide o operáciu, v rámci ktorej sú jednotlivé príspevky transformované tak, aby boli reprezentované riadkami, a jednotlivé slová zase stĺpcami. Hodnota jednotlivých buniek je potom počtom frekvencií výrazu pre daný dokument.¹⁹ Následne je možné zobrazíť „mrak slov“, ktorý ukazuje najpoužívanejšie slová v celom korpuse. Čím častejšie sa slovo vyskytuje, tým je v tomto zobrazení väčšie, a naopak. Táto vizualizácia umožňuje nahliadnúť na zloženie slov, ktoré boli v rámci tém súvisiacich s voľbami na platforme Facebook najčastejšie využívané. V tomto prípade patrili medzi najpoužívanejšie termíny slová ako napríklad Slovensko, človek, voľba, strana, volebný, volič, politický, apod.

¹⁹ Ashish, Kumar, and Paul Avinash. 2016. Mastering Text Mining with R – Master text-taming techniques and build effective textprocessing applications with R. Birmingham: Pact Publishing.

Po spustení algoritmu program navrhol na analýzu 58 tém. Tento údaj následne slúžil ako vstup do ďalších krokov.

V snahe určiť taký počet tém, ktorý by najdôveryhodnejšie reprezentoval obsah celého analyzovaného datasetu, bola vykonaná diagnostika rôznych modelov, ktoré sa počtom tém približovali navrhovanému modelu s 58 témami. Pri vykonaní diagnostiky bolo zadaných päť variantov modelov, ktoré pracovali s 56 až 60 témami. Výsledkom boli štyri grafy, ktoré sú zobrazené nižšie.

Obrázok č. 2: Diagnostika modelov 56-60

Každý z uvedených grafov reprezentuje inú charakteristiku. Prvým z nich je „Held-Out Likelihood“, čo je jedna z možností porovnania modelov. Tento graf umožňuje posúdiť, ako efektívne každý model predpokladá slová v dokumente. Druhý graf, označený ako „Semantic Coherence“, dosahuje maximálnu hodnotu, keď sa najpravdepodobnejšie slová v danej téme často vyskytujú spolu. Zvyšujúce sa hodnoty týchto dvoch grafov tak naznačujú „lepšie“ modelovanie tém. V praxi to znamená, že čím vyššie je dátový bod v grafe umiestnený, tým efektívnejší je model.

Graf „Residuals“ môžeme definovať ako rozdiel medzi pozorovanou hodnotou a priemernou hodnotou, ktorú model predpovedá pre toto pozorovanie. Čím nižšie je v grafe umiestnený dátový bod, tým presnejší je model. Posledný graf s názvom „Lower Bound“ možno chápať ako hodnotu menšiu alebo rovnajúcu sa každému prvku množiny údajov. Rovnako ako pri „Residuals“ pritom platí, že čím nižšie je dátový bod v grafe, tým lepší je model.

Pri porovnaní jednotlivých modelov vo všetkých štyroch typoch štatistických ukazovateľov bol vyvodený záver, že najvhodnejším modelom na aplikáciu bude model, ktorý pracuje s 57 témami. Každá z nich bola identifikovaná siedmimi slovami v štyroch rôznych variáciách na základe štyroch rôznych štatistík. Prvý súbor slov („Highest Prob“) zobrazuje zoznam slov s najvyššou pravdepodobnosťou zaradenia do danej témy. Jednotlivé slová z tohto riadku sa však môžu prekrývať naprieč témami. V druhom súbore slov („FREX“) sa nachádzajú často sa vyskytujúce slová, ktoré zároveň nie sú spoločné pre iné témy. Tento riadok je preto všeobecne považovaný za najrelevantnejší pre určenie témy. V tretej („Lift“) a štvrtej („Score“) variácii sú zase najdôležitejšie slová určené na ďalšiu analýzu textu, ktorá však pre naše účely nebola potrebná. Vo všeobecnosti však pre náš model s 57 témami platí, že identifikované slová pri jednotlivých témach boli v pre nich určených štyroch variáciách často podobné alebo totožné.

Topic 41 Top Words:

Highest Prob: ukrajina, vojna, nato, ruský, rusko, zahraničný, usa
FREX: ukrajina, ruský, rusko, usa, západ, nato, vojna
Lift: putin, rusko, usa, ukrajina, západ, ruska, ruský
Score: ukrajina, ruský, nato, rusko, vojna, usa, putin

Obrázok č. 3: Příklad jednej z identifikovaných tém, ktorá je reprezentovaná siedmimi slovami určenými štyrmi rôznymi spôsobmi

Aj napriek tomu, že vo všetkých analyzovaných príspevkoch sa nachádzalo slovo voľby alebo jeho obmena, nie všetky priamo súviseli s predčasnými parlamentnými voľbami. Z toho dôvodu neboli niektoré identifikované témy relevantné pre náš výskum (príloha A). Ako príklad je možné uviesť tému číslo dva, ktorá bola identifikovaná v rámci variácie FREX slovami „stať, názor, právo, kedy, ľudský, moc, sloboda“. Väčšina najasociovejších príspevkov, ktoré boli k tejto téme priradené, sa však [venovala](#) poukazovaniu na nedemokratickosť komunistického režimu či [pamiatke](#) smrti Milady Horákovéj, ktorá bola popravená v roku 1950 v rámci vykonštruovaných politických komunistických procesov.

Vzhľadom na to, že zvolená metóda LDA je pravdepodobnostným modelom, ktorého algoritmus identifikuje témy na základe analýzy frekvencie slov v datasete, je pravdepodobné, že viaceré témy sú stotožnené s príspevkami, ktoré vzájomne nesúvisia. Toto riziko je o to vyššie v prípade málo používaných svetových jazykov, akým je napríklad slovenčina. Dôvodom je, že knižnica, ktorá je na analýzu slov využívaná, je značne obmedzená. Kvôli tomu môže dochádzať k rôznym nezrovnalostiam súvisiacim s jej malým rozsahom, čím sa automaticky zvyšuje možnosť, že LDA model spojí do jednej témy príspevky, ktoré sú po obsahovej stránke rozdielne. Napríklad téma číslo 31 bola v rámci variácie FREX definovaná slovami „dostať, treba, viesť, sledovať, riešiť, otvorený, po“. Najasociovejšie príspevky sa však netýkali jednej témy, ale [obsahovali](#) posty o fyzickej potýčke medzi Robertom Kaliňákom a Igorom Matovičom, o Borisovi Kollárovi a [obvineniach](#) z násillia na ženách či [informatívne](#) bannery tretích strán.

Z 57 tém, ktoré model identifikoval, bolo hĺbkovo spracovaných a popísaných 16 z nich. Zvyšné témy boli vyradené z ďalšej kvalitatívnej analýzy preto, že išlo o politické kampane jednotlivých strán (12), nesúviseli priamo s predčasnými parlamentnými voľbami na Slovensku (10), súbor obsahoval vzájomne nesúvisiace príspevky (11) alebo išlo o témy, ktoré neutrálne informovali o udalostiach spojených s voľbami (8).

Všetkých 16 hĺbkovo spracovaných tém možno rozdeliť do štyroch kategórií. Prvá kategória, v ktorej sa nachádza päť tém, bola pomenovaná „Informovanie o činnosti politických strán s vplyvom na volebné témy“. Nachádzajú sa tu témy, ktoré sa spájajú s konkrétnymi politickými stranami a činnosťou ich predstaviteľov, či situácie, ktoré v skúmanom období nastali v spojitosti s týmito entitami. Druhá kategória je označená ako „Snahy o spochybňovanie inštitúcií“. Do tejto kategórie spadajú témy, ktoré rôznymi spôsobmi kritizovali a napádali štátne inštitúcie. Treťou kategóriou je skupina štyroch tém definovaná ako „Informačné kampane a informovanie o priebehu volieb“. Poslednú kategóriu s názvom „Geopolitika“ tvoria dve témy venujúce sa zahraničnopolitickému ukotveniu Slovenska a jeho vzťahov so susednými krajinami.

Kvalitatívne spracovanie a popis zvolených tém

Nasledujúca časť správy sa venuje kvalitatívnej analýze a popisu 16 tém, ktoré boli vybrané na základe hodnotenia tímu Demagóg.sk po konzultácii s analytikmi RpMS. Demagóg.sk je slovenskou organizáciou na overovanie faktov, ktorá je certifikovaným členom International Fact-Checking Network (IFCN). Od marca 2023 sa stal zároveň súčasťou programu na overovanie faktov tretími stranami spoločnosti Meta. Témy, ktorým bude v nasledujúcej časti venovaná pozornosť, sú priblížené podrobným opisom konkrétneho naratívu alebo naratívov, ktoré sa v rámci nich šírili. Okrem toho sú doplnené o citácie z najasociovanějších príspevkov, ktoré k jednotlivým témam priradil analytický model. Všetky témy sú zároveň zasadené do spoločenského a politického kontextu.

Vybrané témy boli pre účely sprehľadnenia správy rozčlenené do štyroch kategórií. Prvá kategória nazvaná „Informovanie o činnosti politických strán s vplyvom na volebné témy“ a druhá kategória nazvaná „Snahy o spochybňovanie inštitúcií“ obsahujú zhodne po päť tém. Tretia kategória „Informačné kampane a informovanie o priebehu volieb“ zahŕňa štyri témy. Nakoniec štvrtá kategória „Geopolitika“ obsahuje dve témy.

V prípadoch, keď je to potrebné, je upozornené na webstránky s možným výskytom problematického obsahu. Analytici pri takomto hodnotení vychádzali z posudkov na webovej stránke Konšpirátori.sk. Tento portál vytvára zoznam webov, o ktorých dôveryhodnosti a kvalite obsahu majú členovia odbornej komisie Konšpirátori.sk na základe jasne stanovených kritérií pochybnosti. Napokon, pri každej téme je venovaná pozornosť tomu, ako sa jednotlivým naratívom, informáciám či tvrdeniam venoval v rámci svojich overení portál Demagóg.sk.

Nasledujúce kategórie a témy v nich sú zoradené v náhodnom poradí. Číslovanie tém vychádzajúce z analytického modelu ani zvolená štruktúra nereprezentujú v žiadnom ohľade ich prevalenciu či viralitu na platforme Facebook v období od 10. júna do 15. októbra 2023.

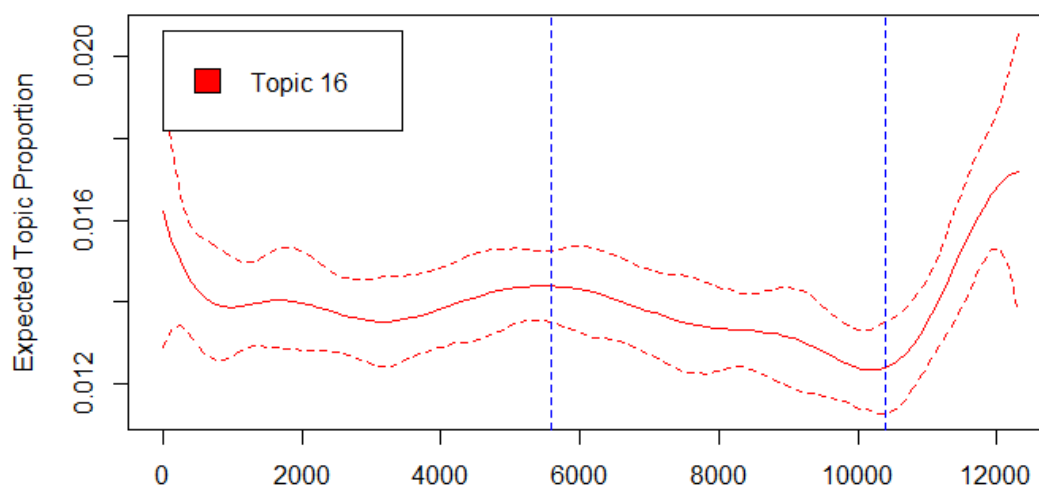
Informovanie o činnosti politických strán s vplyvom na volebné témy

Upozorňovanie na umelo generované obsahy (téma č. 16)

A Príspevky na Facebooku

Identifikovaná téma č. 16 reprezentuje príspevky, ktoré sa primárne týkajú existencie rôznych zmanipulovaných video a audio nahrávok. Tieto príspevky reagovali na virálne sa šíriace obsahy, ktoré boli vytvorené pomocou umelej inteligencie, pričom ich nepravdivosť vyvracali alebo popisovali ich vplyv a vznik. Medzi tie najasociovannejšie patrili napríklad tie o údajnej nahrávke rozhovoru medzi predsedom strany Progresívne Slovensko Michalom Šimečkom a novinárkou Monikou Tódovou. Na nej mali hovoriť o manipulácii volieb. V skúmanej vzorke boli zachytené najmä reakcie predstaviteľov Progresívneho Slovenska. Napríklad M. Šimečka [zdieľal](#) snímku obrazovky tohto príspevku s komentárom: „Táto kolosálna, očividná hlúposť už má tisícky zdieľaní. Antikampaň evidentne moratórium neuznáva. Naši súper i vytvorili ďalšie falošné video s hlasom od umelej inteligencie.“

Okrem toho sa začiatkom októbra 2023 [objavil](#) príspevok facebookovej stránky Investigatívneho centra Jána Kuciaka (ICJK), v ktorom autori zhŕňali zistenia analýzy o komunikácii politických strán a ich predstaviteľov na Facebooku. Analýza medzi iným [ukázala](#), že útoky na novinárov využívali v predvolebnom boji viaceré strany a politici. Jedným z príkladov bola aj deepfake nahrávka falošného telefonátu medzi M. Šimečkom a M. Tódovou, ktorá sa na sociálnych sieťach objavila počas moratória.

Obrázok č. 4: Prevalencia témy č. 16 v čase

Ako možno pozorovať na vizualizácii šírenia témy v čase, obsahy spadajúce do tejto témy začali byť vo väčšej miere viditeľné až po voľbách, a teda s istým odstupom času od prvého výskytu zmanipulovaných nahrávok.

B Kontext

Počas posledného týždňa pred voľbami sa na sociálnych sieťach a v emailoch šírili zvukové nahrávky vygenerované umelou inteligenciou. V utorok 26. septembra 2023 sa objavilo video s obrázkom M. Šimečku a piva, ktoré bolo sprevádzané zvukovou nahrávkou pripomínajúcou jeho hlas: „Zvyšovanie ceny piva o 70 až 100 % je účinný spôsob na zmiernenie alkoholizmu na Slovensku.“ Údajný M. Šimečka na nahrávke obhajoval, že takýmto spôsobom môže štát vstupovať do súkromného života ľudí a vyššími nákladmi im obmedziť prístup k škodlivej látke. „Drastické zvýšenie ceny piva je teda jedným z kľúčových bodov Progresívneho Slovenska a bude to jedna z prvých vecí, ktoré vláda na čele s Progresívnym Slovensko zavedie,“ dodáva nahrávka.

Nahrávku [označili](#) analytické tímy Demagóg.sk a Demagog.cz za vytvorenú pomocou umelej inteligencie (AI)(viď nižšie).

Druhá nahrávka, ktorá obsahovala prvky manipulácie, sa objavila až po začiatku moratória, a to vo štvrtok 28. septembra 2023. Hlasy patriace údajne M. Šimečkovi a novinárke M. Tódovej na nej plánovali manipuláciu volieb. Že ide pravdepodobne o falošnú nahrávku skonštatovalo niekoľko odborníkov na hybridné hrozby aj umelú inteligenciu²³. Spoločnosť Meta na základe [factchecku](#) od AFP Slovensko túto nahrávku označila za potenciálne falošnú a obmedzovala jej šírenie. Napriek tomu ju však [podľa odhadov](#) videlo aspoň 100-tisíc ľudí.

Treťou podobnou údajnou nahrávkou bola tá, ktorá mala [zachytávať](#) Pavlínu Matovičovú. Na nej mala hovoriť o prednostnom vyplatení pohľadávok voči skupine Arca, ktorá sa dostala do konkurzu. Lead Stories v spolupráci s Jakubom Šusterom zo spoločnosti ELV.ai ju vyhodnotili ako nepravdivú a vytvorenú AI.

Synteticky vytvorené nahrávky využila aj politická strana Republika, ktorá uverejnila dve zvukové [nahrávky](#) s hlasmi pripomínajúcimi M. Šimečku a prezidentku Z. Čaputovú, upozornila v nich však, že nie sú pravé. Stránka Kulturblog zase uverejnila nahrávku, na ktorej mala prezidentka odporúčať krúžkovať Milana Mazureka, ktorý sa nachádzal na 150. mieste kandidátky politickej strany Republika.

Tlačová agentúra SITA 28. septembra 2023 informovala o upozornení policajného zboru na prípady zneužívania umelej inteligencie. Denník N upozornil, že takéto videá sa šíria najmä počas moratória, keď je možné reagovať na ne len obmedzene. Zároveň informoval, že Rada pre mediálne služby evidovala v predvolebnom týždni 37 prípadov deepfake videí a falošných nahrávok. Po voľbách sa otázkou, či mohli byť slovenské voľby ovplyvnené umelou inteligenciou, zaoberali aj zahraničné médiá ako magazín [WIRED](#) alebo [The Times](#).

²³ <https://www.icjk.sk/280/Deepfake-video-ktore-zasiahlo-do-predvolebnej-kampane-sirili-Harabin-aj-Marcek-Bolo-sucastou-vacsieho-planu>

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Demagóg.sk 27. septembra 2023 overoval [audionahrávku](#), na ktorej M. Šimečka údajne oznamuje svoj plán zdražiť pivo o 70 – 100 %. Podľa [zistení](#) Demagóg.sk však v skutočnosti išlo o umelo vytvorenú nahrávku s pomocou klonovania hlasu. Slová o pláne Progresívneho Slovenska na drastické zdraženie piva nezodpovedali žiadnemu verejnému vyjadreniu predsedu strany. Sám M. Šimečka pravosť nahrávky poprel a označil ju za výtvor umelej inteligencie. Rovnako aj nástroj na detekciu umelo generovaného hovoreného slova AI Speech Classifier od spoločnosti [ElevenLabs](#) poukázal na fakt, že nahrávka s 98 % pravdepodobnosťou [nie je](#) autentická. V programe Progresívneho Slovenska sa nenachádzajú zmienky o zdražení piva, aj keď v [ideových dokumentoch](#) hnutia je úvaha o zvýšení daní na alkohol.

Boris Kollár a jeho údajné napadnutie partnerky (téma č. 17)

A Príspevky na Facebooku

Téma č. 17 pozostáva hlavne z reakcií na medializovanú kauzu Borisa Kollára a fyzický konflikt s jeho partnerkou Barborou Richterovou. K tejto situácii sa vyjadrovalo široké spektrum príspevkov. Medzi najasociovanejšie príspevky patril napríklad ten od Eduarda Chmelára, politického komentátora a v čase písania tejto správy poradcu premiéra R. Fica, ktorý sa šírila na konci septembra 2023. V ňom reagoval na zverejnenú kauzu. E. Chmelár kritizoval B. Kollára za slová, že *„necíti žiadnu vinu a že by sa zachoval rovnako aj v budúcnosti“*. Rovnako uviedol, že *„v právnom štáte nemôže šéf zákonodarného zboru brať spravodlivosť do vlastných rúk. Zodpovedný štátnik nemôže dávať verejnosti takýto vzor.“*

S témou sa spájala aj komentár novinára Arpáda Soltésza, ktorý [bol](#) zverejnený začiatkom júla 2023 na facebookovej stránke noviny.sk spravodajstvo TV JOJ. V ňom uviedol, že *„fackanie ženy, hoci by nastalo po hode dieťaťom, je obzvlášť opovrhnutiahodný čin, no vyžadovalo by poctivú a širokú spoločenskú diskusiu, aby sme sa zhodli, ktorý z verejne známych činov Borisa Kollára bol najopovrhnutiahodnejší“*. Autor ďalej pokračoval, že navrhnuť odvolanie B. Kollára by bolo lacným gestom, no stále by bolo *„aspoň signálom pre spoločnosť, že monopol na násilie má štát a dokonca ani Boris Kollár nemôže fackať ženy“*.

B Kontext

B. Kollár čelil počas mesiacov predchádzajúcim parlamentným voľbám kritike zo strany jeho bývalej partnerky B. Richterovej, s ktorou má dve deti. B. Richterová zverejňovala kritické [videá](#) a príspevky a 22. júna 2023 [podala](#) trestné oznámenie za fyzické napadnutie, ktoré sa udialo v roku 2012. Tvrdila zároveň, že ju B. Kollár necháva [sledovať](#) Slovenskou informačnou službou (SIS). B. Kollár napadnutie priznal, podľa jeho slov B. Richterová dostala [„pár faciek“](#).

V septembri zverejnila [videá](#) aj bývalá partnerka B. Kollára Eva Fergusová, ktorá tvrdila, že išla kvôli Kollárovi dvakrát na potrat. Ten reagoval [nahrávkou](#), ktorá mala dokazovať, že za túto antikampaň ponúkol podnikateľ Zoroslav Kollár E. Fergusovej 40 000 eur. Toho B. Kollár obvinil aj zo spolupráce s B. Richterovou. Z. Kollár zverejnil 26. septembra 2023 [video](#), v ktorom obvinil B. Kollára z lustrovania B. Richterovej pomocou SIS.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Incident medzi B. Kollárom a B. Richterovou bol čiastočne zmienený aj v politických diskusiách. Demagóg.sk napríklad na začiatku septembra 2023 [overoval](#) diskusiu TV JOJ Na hrane, v ktorej vystúpil vtedajší predseda parlamentu B. Kollár a predseda strany Hlas-SD Peter Pellegrini.

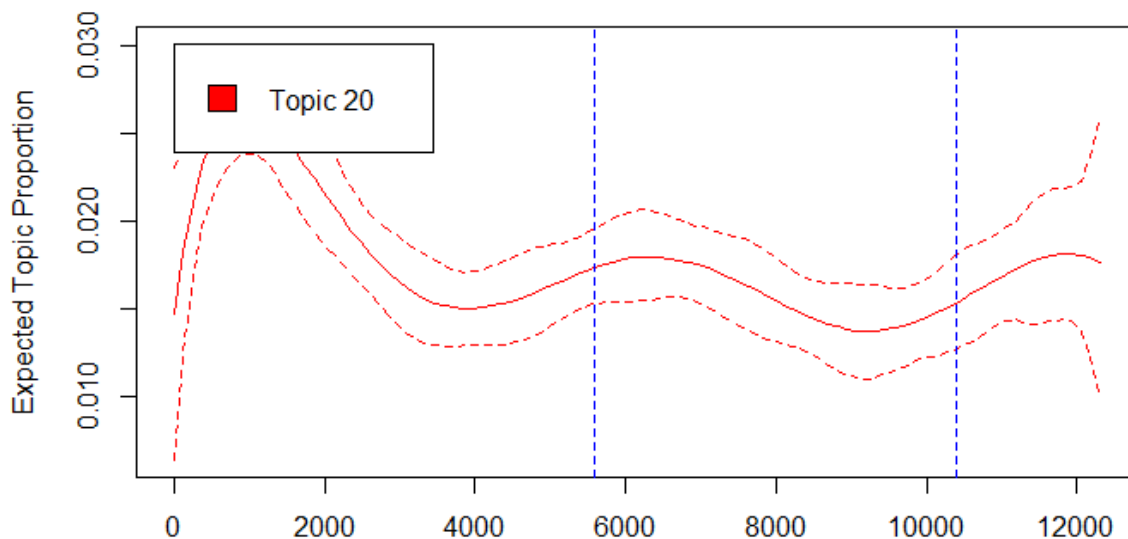
B. Kollár zavádzajúco uviedol: „Áno, však už ten (Tomáš Rajecký) je známy z toho, že toto isté robil pánovi Kiskovi. Presne takúto diskreditáciu púšťal na pána Kisku, aj za to aj právoplatne odsúdený.“ Podľa overenia Demagóg.sk Tomáš Rajecký v prípade daňovej kauzy bývalého prezidenta Andreja Kisku [vyzradil](#) daňové tajomstvo. Ide o konanie, ktoré sa môže považovať za účelovú politickú diskreditáciu, aj keď to T. Rajecký odmieta. Právoplatne odsúdený však bol za samotné vyzradenie daňového tajomstva, nie pre jeho politické dôsledky. V prípade B. Kollára sa vyjadruje o údajnom násilí na B. Kollárovej partnerke, ktorého bol podľa svojich slov očitým svedkom. Vypovedanie o ňom však nie je trestné bez ohľadu na jeho motiváciu. B. Kollár [podal](#) trestné oznámenie na T. Rajeckého a Z. Kollára za zosnovanie organizovanej skupiny. T. Rajecký a Z. Kollár podľa vtedajšieho predsedu parlamentu šírili dezinformácie a viedli antikampaň proti strane Sme rodina pred predčasnými voľbami. Malo to začať po tom, ako B. Richterová [obvinila](#) predsedu parlamentu z fyzického napadnutia v roku 2012. B. Kollár [tvrdil](#), že B. Richterová koná na popud Z. Kollára. Neskôr v roku 2016 T. Rajecký [uviedol](#), že má vedomosť, že to nebolo jediný raz, keď B. Kollár zbil svoju partnerku. V rozhovore pre Aktuality.sk [opísal](#) incident z dovolenky na Kube, kde mali byť spoločne s B. Kollárom aj T. Rajecký a B. Kollárova vtedajšia priateľka Monika Péter. M. Péter mal B. Kollár podľa T. Rajeckého počas dovolenky zbiť a predtým jej dať facku. Popísané incidenty [popreli](#) M. Péter aj B. Kollár.

Otázka bezpečnosti a cien potravín (téma č. 20)

A Príspevky na Facebooku

Identifikovaná téma č. 20 reprezentuje príspevky, ktoré sa venujú otázke potravín na Slovensku. V rámci témy sa vyskytlo viacero naratívov, medzi ktorými figurujú napríklad bezpečnosť potravín predávaných u nás, či podpora vlastnej produkcie a predaja potravín. Mnohé z týchto príspevkov sa dajú považovať za súčasť predvolebnej kampane viacerých politikov.

Na Facebooku rezonovali predovšetkým [príspevky](#) Patrika Linharta, bývalého poslanca strany Sme rodina, ktorý hovoril o potrebe boja za lacné potraviny na Slovensku. P. Linhart, kandidujúci do volieb 2023 za [Hlas-SD](#), informoval 10. septembra 2023 aj o tom, že spúšťa [testy](#) na „produkty so žabou“, čím pravdepodobne narážal na produkty označené certifikátom Rainforest Alliance. 1. augusta 2023 zverejnil [video](#), v ktorom kritizoval potravinové reťazce za to, že nezverejňujú svoje zisky. Ďalším politikom, ktorý sa venoval téme potravín, bol Miroslav Suja z politickej strany Republika. Ten zdieľal [video](#) o podpore chovu hospodárskych zvierat na Slovensku.

Obrázok č. 5: Prevalencia témy č. 20 v čase

Na grafe možno pozorovať, že téma potravín rezonovala najmä v úvode predvolebného obdobia. Následne prudko poklesla, a s výnimkou prvej polovice septembra začala rásť až tesne pred voľbami. Narastajúci trend pritom pokračoval aj po voľbách.

B Kontext

V marci 2023 [mali](#) ceny potravín dosiahnuť 22-ročné maximum. Za veľkonočný nákup si [mali](#) Slováci priplatiť oproti roku 2022 o 30 % viac a vajička zdraželi až o 80 %. Aj to boli dôvody, prečo sa téma nárastu cien potravín dostala do politických debát. Strana SMER-SSD opakovane informovala o iniciovaní mimoriadnej schôdze kvôli zdražovaniu potravín napríklad v [marci](#), [júni](#) a [septembri](#).

Téma zdražovania potravín bola v slovenskej spoločnosti natoľko silná, že sa dostala aj do volebných sloganov politikov. Andrej Danko z SNS napríklad na bilboarde sľuboval, že „spoločne zastavíme zdražovanie“, Peter Pellegrini z Hlas-SD sa zase pýtal voličov, či chcú lacné potraviny.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Téme lacných potravín sa Demagóg.sk [dotkol](#) čiastočne v júni 2023, keď [overoval](#) tvrdenie B. Kollára o ziskovosti slovenských reťazcov oproti potravinovým reťazcom v západnej Európe. V overení sa ukázalo, že vo vzťahu k tržbám majú veľké nadnárodné reťazce na Slovensku väčšie zisky, ako napríklad v Nemecku, Francúzsku či Rakúsku. Napríklad reťazec Lidl dosahoval na Slovensku pomer zisku a tržieb na úrovni 8 %, zatiaľ čo v Nemecku len 1,27 %. Kaufland na Slovensku 6,24 %, v Nemecku 1,2 %. V roku 2021 mali najväčšie slovenské reťazce priemerný

pomer zisku a tržieb na úrovni 5,43 %. [Lidl](#) dosiahol najväčšie tržby, zisk a aj najlepší pomer medzi nimi – 8,9 %, nasleduje sesterská spoločnosť [Kaufland](#) s pomerom 6,24 %, [Tesco](#) s 5,02 %, a posledná [Billa](#) dosahuje 1,38 %. V porovnávanom roku 2021 boli najväčší hráči na nemeckom trhu Edeka, Aldi Nord a Aldi Süd, REWE (materská spoločnosť Billa s.r.o.), Kaufland a Lidl. Priemer ich ziskovosti ako podielu čistého zisku na tržbách činil 1,39 %, teda výrazne menej ako na Slovensku. Aldi Süd [dosiahla](#) v roku 2021 pomer zisku a tržieb 1,97 %, zatiaľ čo Edeka [premenila](#) 1,36 % tržieb na zisk, [Lidl](#) si zabezpečil 1,27 % čistú ziskovosť, Kaufland 1,2 % a najmenej profitovalo na celkových tržbách [REWE](#) s pomerom 1,13 %.

V júli 2023 sa na Facebooku šírila [príspevok](#), podľa ktorého výrobky označené „žabkou“, teda certifikáciou Rainforest Alliance, obsahujú „hormonálne prihrievadlá“. Obrázok príspevku v češtine tvrdil, že žaba z tropického pralesa je jeden z najjedovatejších živočíchov na svete a práve preto jej symbol dokazuje, že takto označené výrobky sú zdraviu škodlivé. Podľa zistení Demagóg.sk ide o hoax. Symbol žabky v kruhu na obaloch potravín neznamená, že výrobky obsahujú „hormonálne prihrievadlá“, ako tvrdí príspevok šíriaci sa na sociálnych sieťach. Ide o [označenie](#), že produkt spĺňa kritériá Rainforest Alliance pre udržateľnosť, životné prostredie a ľudské práva. Napriek tomu sa tento symbol opakovaním spája s vyvrátenými konšpiračnými teóriami, ako napríklad údajne tajné pridávanie hmyzu do potravín Európskou úniou.

Klimatická kríza a ochrana životného prostredia (téma č. 21)

A Príspevky na Facebooku

Ďalšou relevantnou témou, ktoré vyplýva z analýzy, je téma č. 21, ktorá v sebe koncentruje príspevky týkajúce sa klimatickej krízy a jej rizik. Do predvolebnej kampane ju vnášala predovšetkým strana Progresívne Slovensko. Jej členovia informovali o význame, ktorú téma pre stranu predstavuje, ako aj o navrhovaných riešeniach. Zdieľali napríklad výsledok [hodnotenia](#) volebných programov v oblasti životného prostredia, ktoré vypracovala iniciatíva Klíma ťa potrebuje. Rovnako aj strana Demokrati [informovala](#) o svojom programe ochrany prírody.

B Kontext

V rámci tejto témy od začiatku roku 2023 rezonovala otázka potenciálneho premnoženia medvedov. V rôznych častiach Slovenska sa začali objavovať potvrdené aj nepotvrdené príbehy stretov medveďa s človekom. Hneď v januári sa na internete [objavilo](#) video o medveďoch preháňajúcich sa za domami v obci Borinka pri Bratislave. V skutočnosti nahrávku [spravili](#) poľovníci počas spoločnej poľovačky na diviaky v katastri obce Komjatná v Ružomberskom okrese. V máji sa zas začalo na sociálnych sieťach šíriť video, na ktorom medveď [naháňal](#) ľudí v rómskej osade v obci Smižany na Spiši. Štátna ochrana prírody SR však [upozornila](#), že ide o hoax a video pochádza z Číny. V júli sa v skupine na Facebooku, v ktorej si Slováci vymieňajú informácie o medveďoch, [objavila](#) fotografia medveďa v intraviláne mesta. Príspevok [zdieľala](#) aj bývalá podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva Gabriela Matečná so slovami: „Včera statný medveď 'na prechádzke' v Martine - Priekope. Foto mi poslali priatelia z Martina.“ V skutočnosti však [išlo](#) o fotomontáž.

Dňa 27. júla 2023 vedci Karlovej univerzity zverejnili výsledky [štúdie](#), ktoré na základe zbierania vzoriek DNA medveďov odhadli celkovú populáciu medveďa hnedého na Slovensku na približne 1.056 jedincov, v intervale spoľahlivosti medzi 1 012 až 1 275 kusov.

Voči tomuto číslu, ktoré sa ako výstup štúdie spomínalo ešte pred jej zverejnením, protestovali lesníci a poľovníci. [Národné lesnícke centrum](#) vydalo 21. júla 2023 správu, v ktorej v reakcii na štúdiu Karlovej univerzity uviedlo odhad počtu medveďov na Slovensku na 2 500 až 3 000. Vychádzali zo štúdie profesora Pauleho z TU Zvolen z roku 2014, ku ktorej pripočítali odhadovaný počet prírastku. Štúdiá z roku 2014 však používala podobnú metodológiu skúmania vzoriek DNA ako štúdiá Karlovej univerzity z roku 2021. Slovenská poľovnícka komora odhadla počet medveďov na Slovensku v roku 2023 na [„do 3000“](#).

Informáciu o 3 000 medveďoch [používal](#) aj B. Kollár v rámci svojich výziev k riešeniu problému s medveďmi.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

V rámci témy klímy a ochrany životného prostredia sa zo strany politikov objavovala snaha poukázať na plytvanie prostriedkami na podporu mimovládnych organizácií. Napríklad A. Danko v relácii Markíza Na telo 15. októbra 2023 uviedol nepravdivý výrok: *„Ja chápem strach niektorých ľudí, ktorí boli finančne napojení na rôzne projekty, kontroly sysľov a rôznych vecí, ja chápem ten strach toho tretieho sektora, mimovládnych organizácií, ktorí pozorovali sysľov a za to dostávali milióny eur.“* [Projekt ochrany](#) sysľa pasienkového, v ktorom je zapojená mimovládna organizácia BROZ, ako aj ďalšie tri slovenské štátne inštitúcie, získal v celoeurópskej súťaži od Európskej komisie 5,4 milióna eur na 7 rokov. Výrok A. Danko však Demagóg.sk vyhodnotil ako nepravdivý, pretože projekt nie je zameraný na pozorovanie sysľov, ale na obnovu viac ako 200 hektárov poľnohospodárskej krajiny v 25 lokalitách. Z projektových peňazí sa zanedbané pozemky čistia od náletových drevín, zhotovuje sa oplotenie a zabezpečujú sa hospodárske zvieratá, keďže sysľ pasienkový [potrebuje](#) na svoje prežitie pasienky.

Témou relácie bola aj nominácia Rudolfa Huliaka do pozície ministra životného prostredia. M. Šimečka [uviedol](#), že R. Huliak *„bol starostom v Očovej a ako ho to, ako ho to predurčuje na to byť dobrým ministrom životného prostredia okrem toho, že popiera klimatickú zmenu a má proruské postoje?“* Podľa zistení Demagóg.sk ide o pravdivé fakty vo výroku. Starosta obce Očová R. Huliak tvrdí, že klimatická kríza je výmyslom elit, popiera jej existenciu a zastáva proruské [postoje](#). Tvrdil, že jeho prvá zahraničná [cesta](#) by viedla do Moskvy, kde chce odprosiť Rusko za slovenskú vojenskú pomoc Ukrajine.

Konflikt medzi Richardom Sulíkom a Igorom Matovičom (téma č. 35)

A Príspevky na Facebooku

Téma č. 35 predstavuje konflikt medzi dvoma bývalými koalíčnými partnermi. Spor ohľadom súkromnej komunikácie vo forme SMS správ, ktoré zverejnil Igor Matovič, rezonoval pred voľbami v značnej miere. Za rozšírením tejto témy stojí tiež fakt, že naratív o konflikte medzi aktérmi prebrali aj ďalší politici z iných strán. Napríklad stránka SMER-SSD Zlaté Moravce

[zverejnila](#) 24. septembra text poslanca zo strany SMER-SSD Ľuboša Blahu, že I. Matovič mal usvedčiť svoju vlastnú vládu z toho, že slúži mafii. „Matovič dnes na Sulíka vytiahol sms-kovú komunikáciu, ktorá potvrdzuje, že Sulík počas Matovičovej vlády slúžil Pente. Spojka bola Bittó,“ stálo v príspevku.

Do témy prispel aj profil poslankyne Dariny Mosnej kandidujúcej za SNS. Ten 24. septembra 2023 zdieľal [video](#) z tlačovej konferencie I. Matoviča o SMS správach R. Sulíka s Jaroslavom Haščákom s komentárom, že „Matovič, ktorému robil zdravotnícky program človek z PENTY Špirko a kandidátku do volieb manažoval človek z Penty podľa svedectva Eugena Kordu, odhaľuje to, ako komunikuje a plní úlohy Haščáka Sulík a Jana "nohavičky" Cigániková“.

B Kontext

I. Matovič [zverejnil](#) dňa 24. septembra 2023 SMS komunikáciu predsedu strany SaS R. Sulíka s Jaroslavom Haščákom, ktorý je jedným z partnerov finančnej skupiny Penta a je spájaný napríklad s kauzou Gorila. V komunikácii z októbra 2020 mal J. Haščák [poskytovať](#) R. Sulíkovi argumentáciu k riešeniu financovania zdravotných poisťovní. Predseda SaS sa ku komunikácii [priznal](#), avšak dodal: „Som v kontakte s pánom Haščákom. Komunikácia, ktorá bola zverejnená, bola zmanipulovaná.“

Snahy o spochybňovanie inštitúcií

Výkon moci prezidentky Zuzany Čaputovej (téma č. 1)

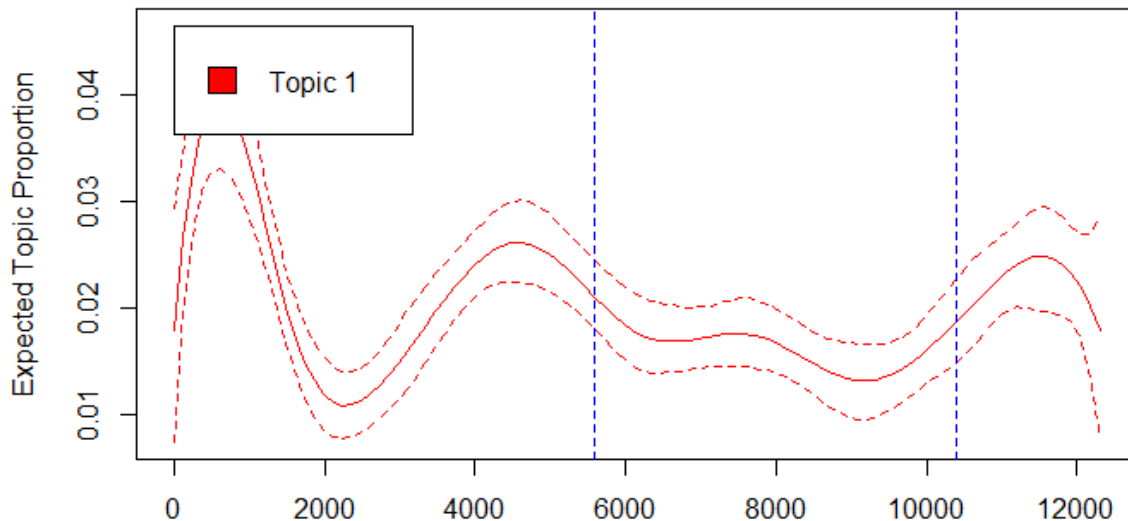
A Príspevky na Facebooku

Príspevky na tému, ktorú možno stručne popísať ako výkon moci prezidentky Z. Čaputovej, sa počas skúmaného obdobia venovali jej pôsobeniu, aktivitám v rôznych oblastiach a zároveň šírili voči nej kritiku, ktorá vychádzala primárne zo strany slovenských politikov. Tému nemožno charakterizovať jednotne, keďže v sebe obnáša niekoľko odlišných naratívov.

V polovici júna 2023 sa [informovalo](#) prevažne o tom, že Z. Čaputová nebude opätovne kandidovať na pozíciu prezidentky SR. Medzi inými napríklad internetový denník Štandard, ktorý portál [Konšpirátori.sk](#) [definuje](#) ako stránku s problematickým obsahom, [zverejnil](#) komentár o tom, že tzv. liberálne médiá sa lúčia s prezidentkou Z. Čaputovou a svojím „*politickým gýčom jej robia len medvediu službu*“.

V auguste a rovnako aj v septembri 2023 sa na Facebooku objavovali výzvy od prezidentky Z. Čaputovej v súvislosti s nadchádzajúcimi parlamentnými voľbami. Najskôr s vtedajším dočasne povereným premiérom Ľudovítom Ódorom [apelovala](#) na voľbu zo zahraničia a potom [žiadala](#) o to, aby „*bol posledný mesiac pred parlamentnými voľbami politickou súťažou, nie politickou vojnou*“. Napokon sa na konci septembra [širil](#) jej príhovor v RTVS vyzývajúci občanov k účasti na voľbách.

V závere septembra bol vo veľkej miere zdieľaný obsah, ktorý upriamoval pozornosť na vyjadrenia generálneho prokurátora Maroša Žilinku o prezidentke. Autorom pôvodného príspevku bol Ľ. Blaha. Status zdieľali napríklad facebookové stránky [Smer-SD Zlaté Moravce](#), [Požiadavky občana na vládu Slovenskej republiky](#), [Blog investigatívnej žurnalistiky](#) či [Ľuboš Jakobín Blaha mi dal ban](#). Podľa príspevku by mala ísť Z. Čaputová do väzenia za to, že „*ešte v roku 2021 lobovala v živej kauze za exprezidenta policajného zboru Kovaříka*“. Z. Čaputovej venoval pozornosť aj I. Matovič, ktorý po voľbách [skonštatoval](#), že aj jej postoj prispel k víťazstvu SMER-SSD.

Obrázok č. 6: Prevalencia témy č. 1 v čase

Na grafe možno pozorovať, že absolútne dominantným naratívom v téme týkajúcej sa činnosti prezidentky sa stal ten o jej rozhodnutí nekandidovať v nasledujúcich prezidentských voľbách. Tento naratív bol najviac šírený na začiatku analyzovaného obdobia, čo korešponduje so samotným oznámením rozhodnutia. Následne téma týkajúca sa prezidentky prudko klesala s výnimkou rastu v mesiaci august a v období konania volieb a tesne po nich.

B Kontext

V júni 2023 Z. Čaputová oznámila, že v prezidentských voľbách v roku 2024 [nebude](#) opäť kandidovať. V tomto mesiaci taktiež [avizovala](#), že zvažuje podanie disciplinárneho konania na generálneho prokurátora M. Žilinku za používanie paragrafu 363 Trestného zákona. Ešte v marci si [vyžiadala](#) od generálnej prokuratúry zaslanie všetkých rozhodnutí vydaných podľa tohto paragrafu. Keďže prokuratúra žiadosti nevyhovela, prezidentka požiadala Ústavný súd SR o výklad Ústavy SR. M. Žilinka tento krok označil za [divadlo](#). Zároveň o prezidentke [povedal](#), že v rozhovore s ním 30. augusta sa zaujímala o dianie v živej veci týkajúcej sa bývalého policajného prezidenta Petra Kovaříka obvineného z prekročenia právomoci verejného činiteľa. Z. Čaputová M. Žilinkove slová poprela. 23. septembra 2023 SMER-SSD [informoval](#), že po voľbách chce za to na prezidentku podať trestné oznámenie.

Ľ. Blaha a R. Fico zo strany SMER-SSD opakovane obviňovali prezidentku, že koná v duchu amerických záujmov a nazývali ju americkou agentkou a vlastizradyňou. Prezidentka Z. Čaputová kvôli tomu podala na Ľ. Blahu trestné oznámenie. V marci 2022 mu okresný súd [nariadil](#), aby o prezidentke prestal šíriť nepravdivé informácie. Poslanec v novembri 2022 [neuspel](#) so sťažnosťou ani na ústavnom súde. Ako o americkej agentke hovoril o Z. Čaputovej R. Fico napríklad 10. júla 2023, keď kritizoval, že podľa neho nemala mandát zúčastniť sa samitu

NATO vo Vilniuse. 9. septembra 2023 prezidentka [oznámila](#), že zvažuje podniknúť právne kroky aj voči R. Ficovi.

To, že takáto rétorika mala medzi občanmi Slovenska odozvu, dokazuje aj v výskum [CEDMO](#) z mája 2023. Podľa neho až 46 % opýtaných považovalo za úplne dôveryhodné alebo skôr dôveryhodné tvrdenie, že slovenská prezidentka plní pokyny Spojených štátov amerických a presadzuje tak na území Slovenska cudzie záujmy.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Demagóg.sk sa pre účely tejto analýzy bližšie pozrel na veľmi šírený [príspevok](#) Ľ. Blahu z polovice septembra 2023. Tento príspevok bol analytickým modelom určený ako jeden z najasociovanějších príspevkov s identifikovanou témou, a teda ho možno považovať za reprezentačný príklad jedného z naratívov, ktorý sa v tejto téme širil. Ľ. Blaha napísal:

„TO JE NA BASU, PANI ČAPUTOVÁ, TO JE NA BASU.

Ešte nikdy nikto nezosmiešnil prezidentku Čaputovú tak, ako dnes generálny prokurátor. A ja som sa fakt snažil.

- 1. Generálny prokurátor dnes povedal pravdu o Zuzane Čaputovej. Nemá odbornosť, ale zato prebytok pýchy a arogancie.*
- 2. Čo je však pre Čaputovú horšie, Maroš Žilinka ju de facto obvinil, že ešte v roku 2021 lobovala v živej kauze za exprezidenta policajného zboru Kovaříka.*
- 3. Kovařík bol obvinený za to, že zastavil policajnú raziu na mafiánov, ktorých Lipšicov úrad využíval na špinavú politickú robotu.*
- 4. Lipšic potom nabehol do Prezidentského paláca, aby dal Čaputovej pokyn, nech u Žilinku lobuje za Kovaříka. Žilinka ju s tým poslal do čerta.*
- 5. Ale dnes opisoval, ako sa zabával, keď odborne nespôsobilá Čaputová čítala z nejakej "pisanky" to, čo jej tam Lipšic napísal. Strašná hanba.*
- 6. Žilinka neposlúchol a tak proti nemu začala vojna. Médiá, mimovládky a tak... A Čaputová sa v tejto vojne správa ako Lipšicov lokaj.*
- 7. Predpokladám, že Lipšic s Kubinom jej píše podania na Žilinku a ona len vykonáva, čo jej títo páni napíšu. Každá mafia má svojho užitočného idiota, že áno.*
- 8. Generálny prokurátor má úplnú pravdu v tom, že napriek našej úcte k postu prezidenta, nie je možné si vážiť prezidentku Čaputovú, ktorá tento úrad takto neveriteľne ponižuje.*
- 9. Ako môže riešiť ústavný spor s generálnou prokuratúrou na satirickom festivale Kremnické gagy? Tým len potvrdzuje, že mentálne je len druhoradou komediantkou.*
- 10. Ako je možné, že na list generálneho prokurátora, ktorý ju žiadal o stretnutie, ani len neodpovedala. Namiesto toho naňho takto útočí?*

11. A preboha, ako je možné, že chce ako politička zasahovať do živých spisov? A pasuje sa do polohy, že ona má určovať, kto má byť alebo nemá byť obvinený.

12. Po dnešku už vieme, prečo to všetko robí. Vyplýva to z toho, čo GP Žilinka povedal na dnešnej tlačovke: ona je len predĺženou rukou Lipšica a Kubinu.

13. Preto sa tak bije za Čurillovcov, preto tak útočí na Roberta Fica a opozíciu, preto tak hysterčí okolo Maroša Žilinku.

14. Po tomto by mala Zuzana Čaputová s hanbou odstúpiť so svojej funkcie. Ale že okamžite. Ešte z New Yorku, kam sa išla poradiť, čo urobiť so slovenskými voľbami.

15. Ja viem, že ju chlapci z New Yorku nebudú chcieť pustiť. Ale toto je strašné odhalenie.

Ešte raz - progresivistická politička zneužila svoju funkciu na lobovanie za Lipšicovho a Mikulcovho človeka. To je na basu, milá pani. To je na basu.

Ľuboš Blaha, SMER - SSD“

Ľ. Blaha vo svojom statuse vychádza iba z tvrdení generálneho prokurátora M. Žilinku o tom, že prezidentka sa mala zaujímať o živú kauzu v prípade bývalého policajného prezidenta P. Kovaříka. Zuzana Čaputová však odmietla akýkoľvek záujem o živé kauzy, a keďže stretnutie bolo neverejné, prípad zostáva v rovine tvrdenia proti tvrdeniu.

Ľ. Blaha tvrdí, že P. Kovařík bol obvinený z toho, že „zastavil policajnú raziu na mafiánov“. Je pravdou, že bývalý policajný prezident je obvinený za to, že zastavil policajnú akciu vyšetrovatelky Diany Santusovej, P. Kovařík však tento krok [obhajuje](#) s odôvodnením, že nasadenie zásahového tímu [nebolo](#) v kompetencii vyšetrovatelky policajnej inšpekcie. Po tom, čo vec skonzultoval s dočasne povereným šéfom inšpekcie, dal pokyn zásah dokončiť. Vo veci obžaloby P. Kovaříka nebolo v čase písania tejto správy právoplatne rozhodnuté.

Navyše časť tvrdenia, že mali byť zadržaní „mafiáni“, ktorých „Lipšicov úrad využíval na špinavú politickú robotu“, nemá oporu v žiadnych verejných informáciách ani rozsudkoch súdov. V auguste 2021 mali dva tímy zásahových jednotiek zo Sobraniec [zadržať](#) trojicu niekdajších takáčovcov – Csabu Dömötöra, Petra Petrova a Mateja Zemana – pre podozrenie, že krivo vypovedali. Dömötöra zadržali, následne však P. Kovařík zatelefonoval nadriadenému sobraneckých kukláčov a prikázal mu, aby stiahol svojich ľudí. Akciu riadila vyšetrovatelka policajnej inšpekcie D. Santusová.

A napokon, Z. Čaputová na festivale humoru a satiry Kremnické gagy skutočne [diskutovala](#) s moderátorom Braňom Závodským a bývalou predsedkyňou vlády SR Ivetou Radičovou v rámci politickej talkshow Naživo, s ktorou počas leta 2023 navštívili viaceré slovenské mestá. Na otázku, či zvažuje disciplinárny návrh na M. Žilinku, odpovedala, že najprv požiada Ústavný súd SR o výklad ústavy z hľadiska jednej z kompetencií generálneho prokurátora, ktorá úzko súvisí

s tým, či „konal alebo nekonal v súlade s disciplinárnymi právami“ (vo videu od 57:35²⁴). Viac už názorový spor s generálnym prokurátorom prezidentka na Kremnických gagoch nekomentovala.

V júni 2023 Demagóg.sk [overoval](#) vyjadrenie R. Fica, ktorý v relácii Na telo uviedol: „To nie je pravda (pozn. že Robert Fico opakovane nazval prezidentku americkou agentkou). Ešte raz. Toto bolo pri obhajobe Ľuboša Blahu, ktorý, ako dobre viete, sa dostal s týmto výrokom pred súd.“ Išlo o nepravdu, nakoľko R. Fico o prezidentke ako o americkej agentke či slúžke [hovoriť](#) viac než raz. Navyše sa tak dialo aj v iných súvislostiach ako pri obhajobe poslanca Ľ. Blahu za šírenie nepravdivých tvrdení o prezidentke, ktoré mali súdnu dohru.

Demagóg.sk sa v júli 2023 venoval aj overeniu [petície](#), ktorá vyzývala prezidentku Z. Čaputovú, aby nepodpisovala dohodu predloženú na summite NATO vo Vilniuse. Z. Čaputová podľa [príspevku](#) nemala na podpis právo, pretože obsah dohody údajne neprerokovala v Národnej rade SR a ani s vládou. Podobnú rétoriku [mal](#) aj predseda strany SMER-SSD R. Fico, keď [tvrdil](#), že prezidentka na cestu do Vilnius mandát nemala a svoje postoje s nikým nekonzultovala. „Prezidentka ako americká agentka, tak či tak už na mňa podáva žalobu, už je úplne jedno, či to poviem stokrát alebo tisíckrát, sa rozbehne do Vilnius a s nikým sa absolútne nerozpráva. A my sa budeme pozerieť, čo tam navystrája, za čo všetko zahlasuje,“ tvrdil R. Fico.

Podľa [overenia](#) Demagóg.sk ide o nepravdivé tvrdenia, nakoľko prezidentka postupovala v súlade s ústavou – jej úlohou je [zastupovať](#) Slovensko v zahraničí a žiadne splnomocnenie nepotrebuje. Priority a pozície, s ktorými Z. Čaputová odcestovala do Vilnius, navyše vláda [prerokovala](#) a vzala na vedomie už na začiatku júna 2023.

Kritika bývalého vedenia ministerstva vnútra (téma č. 12)

A Príspevky na Facebooku

Téma sa vzťahuje na problematiku migrácie a odchodu bývalého povereného ministra Ivana Šimka. Práve samotná migrácia, hlavne v kontexte jej údajného nezvládania, slúžila ako predvolebná téma, v rámci ktorej rôzni aktéri kritizovali predošlé vlády Igora Matoviča a Eduarda Hegera. Okrem nej sa však obsahy, ktoré túto tému reprezentujú, zamerali aj na kritiku I. Šimka v kontexte jeho vzťahov s vedením polície.

V súvislosti s I. Šimkom sa 20. júla 2023 na facebookovej [stránke](#) bývalého prezidenta Policajného zboru SR Jaroslava Spišiaka a [Progresívneho Slovenska](#) objavilo vyjadrenie, že strany HLAS-SD a SMER-SSD sa I. Šimka zastávajú, aj keď doteraz úradnícku vládu kritizovali: „Stačí im, ak exminister Šimko svojim nešťastným výrokom vyjadril ich politické presvedčenie – že polícia má konať pod politickou kontrolou nad rámec súčasných zákonných možností.“

Jeden z najrozšírenejších naratívov o práci I. Šimka ako ministra vnútra sa týkal jeho sporu s vedením polície. Medzi najasociovanjšie [príspevky](#) na danú tému (19. júl 2023) patril aj ten od prezidentky Z. Čaputovej o odvolaní ministra: „Faktom je, že zadaním pre každého člena vlády

²⁴ https://www.youtube.com/watch?v=7q--BDUQvVQ&ab_channel=Bra%C5%88oZ%C3%A1vodsk%C3%BDNa%C5%BEivo

bolo upokojenie situácie v danom rezorte. Mrzí ma, že v tak dôležitom segmente rezortu vnútra, teda polícii, za posledné týždne k tomu nedošlo. V situácii už relatívne krátkeho času pred voľbami považujeme aj s pánom premiérom personálnu stabilitu v polícii za dôležitú.“ Z. Čaputová však [vzdvihla](#), že I. Šimko „urobil mnoho užitočného, najmä pokiaľ ide o zvládanie migrácie, ktorej momentálne čelí Slovensko a ostatné susedné štáty“. V tejto súvislosti médiá, ako napríklad eReport začali v auguste písať o „nezávislo-závislých OČTK“ a o [prezidentke Z. Čaputovej](#), ktorá „po verejnom vyhrázaní sa Hamrana a „čurillovcov,“ odvolala ex ministra vnútra Ivana Šimka. A súhlasila s tým, aby bol v rozpore so zákonom, jeden z nich, pán Ďurka, povýšený a presunutý na Inšpekciu.“

Odvolanie ministra vnútra mohlo mať vplyv aj na riešenie migračných vln prechádzajúcich cez Slovensko. Bývalá ministerka vnútra Denisa Saková z Hlas-SD a v čase písania tejto správy ministerka hospodárstva 23. septembra 2023 [informovala](#), že v dôsledku zložitej migračnej situácie sa majú obnoviť stále hraničné kontroly na hranici s Českom a Poľskom. Pokračovala, že predpokladá, že reakciou „Česka bude obnova hraničnej kontroly na hranici so Slovenskom. Nech už je po voľbách.“

B Kontext

I. Šimko sa [stal](#) v máji 2023 po vyše 20 rokoch opäť ministrom vnútra. Medzi jeho kľúčové úlohy v úradníckej vláde Ľ. Ódora [patrílo](#) zabezpečiť voľby a pokojne zvládnuť zvýšenú mieru migrácie, keďže od konca roku 2022 na území Slovenska rástli prípady [tranzitnej migrácie](#). Po jeho odvolaní rezort prebral dočasne poverený premiér Ľ. Ódor.

Spor medzi I. Šimkom a vedením polície začal v nadväznosti na brutálnu vraždu mladej ženy v Dubnici nad Váhom. I. Šimko 1. júla 2023, zverejnil na Facebooku [status](#), že mu je ľúto, ak polícia neberie vážne obavy občanov. Väčšiu pozornosť vzbudil však až jeho ďalší príspevok publikovaný o dva dni neskôr, v ktorom [uviedol](#): „V demokratickej spoločnosti musí byť donucovacia moc štátu pod veľmi presne ustanovenou, ale účinnou kontrolou politickej moci. Lebo len politika, nie policajní dôstojníci, predstupuje pravidelne pred voličov a skladá im účty za svoju činnosť. Vo chvíli, keď si politika prestane plniť túto svoju povinnosť, môže sa stať, že sa začnú úradníci báť prijímať neprijemné, hoci potrebné rozhodnutia, prestane fungovať normálne verejné obstarávanie, pluralitná politická súťaž sa zmení na kriminalizovanie protivníka a strach z polície začne byť postupne väčší, ako strach z kriminálnikov. Najlepším indikátorom takéhoto nebezpečného vývoja je, ak spozorujeme, že si táto ozbrojená zložka prestane byť schopná priznať ani očividné zlyhania. Ak stratí ozdravnú schopnosť spätnej väzby. Nie priatelia, žiadne rozviazané ruky tu ľudia s pištoľami a putami mať nesmú! Patria pod kontrolu politiky. To, o čo ide vždy, predovšetkým vo voľbách, vo všetkých voľbách i v týchto, je, aby bola pod kontrolou dobrej politiky. Takej, ktorá si túto svoju zodpovednosť uvedomuje.“

Po týchto vyjadreniach sa verejne začal riešiť spor medzi I. Šimkom a vtedajším policajným prezidentom Štefanom Hamranom, ktorý 19. júla 2023 vyústil I. Šimkovým odchodom z postu ministra vnútra. Vtedajší premiér Ľ. Ódor v tejto súvislosti [vyhlásil](#): „Dôvera medzi ministrom vnútra Ivanom Šimkom a širokým vedením polície sa počas uplynulých týždňoch naštrbila natoľko, že napriek veľkému úsiliu pani prezidentky aj mňa a napriek intenzívnym rokovaniam sa ju nepodarilo obnoviť. Veľkú úlohu hrala nefungujúca vzájomná komunikácia, ktorá sa za dva mesiace stala zásadnou prekážkou ďalšej spolupráce.“ Zároveň [potvrdil](#), že hrozil odchod viac ako 20

príslušníkov z vedenia polície či inšpekcie. Podľa Ľ. Ódora nešlo len o I. Šimkove vyjadrenia na sociálnych sieťach: „*To nebol začiatok príbehu, ale skôr koniec, posledná kvapka.*“

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Začiatkom roka 2023 sa Demagóg.sk venoval téme migrácie v súvislosti s overovaním diskusie medzi vtedajším slovenským premiérom E. Hegerom a českým premiérom Petrom Fialom. Český premiér P. Fiala napríklad [uviedol](#): „*My sme boli vystavení naozaj prudko rastúcou nelegálnou migráciou do Českej republiky za situácie, kedy sme na naše územie prijali na hlavu najviac utečencov z Ukrajiny z celej Európy.*“ Išlo pritom o pravdivé tvrdenie, nakoľko podľa údajov českého ministerstva vnútra [stúpla](#) v 3. štvrtroku 2022 nelegálna migrácia o 132 % v porovnaní s rovnakým obdobím rok predtým. Zároveň bolo Česko krajinou, ktorá v prepočte na počet obyvateľov [prijala](#) najviac odídencov z Ukrajiny.

V septembri 2023 [overoval](#) Demagóg.sk vyjadrenie R. Fica v predvolebnej diskusii na TA3, že ak bude súčasťou vlády, obnovia hraničné kontroly aj ochranu zelenej hranice s Maďarskom. Svoje tvrdenie pritom mal zakladať na svojej predchádzajúcej skúsenosti: „*Keď sme boli vo vláde, cez hranice neprešiel ani jeden jediný nelegálny migrant.*“ ([video](#), od 8:10). Nelegálna migrácia však podľa overenia Demagóg.sk existovala aj počas R. Ficových vlád. Hraničná a cudzinecká polícia si o nej vedie [štatistiky](#). V rokoch 2012–2020 polícia evidovala tisíc až dvetisíc prípadov nelegálnej migrácie ročne, štátnu hranicu SR neoprávnene prekračovali stovky ľudí každý rok.

Komentovanie činnosti polície (téma č. 32)

A Príspevky na Facebooku

Ďalšou z predvolebných tém, ktorú možno opísať ako kritizujúcu alebo spochybňujúcu štátne inštitúcie, je téma „Komentovanie činnosti polície“. Vybrané príspevky, ktoré ju najlepšie reprezentujú, sa často venovali konfliktom medzi jednotlivými predstaviteľmi z politických strán a predstaviteľmi polície a štátnej správy. Téma konfliktov v polícii rezonovala na Facebooku predovšetkým v druhej polovici júna 2023.

Dňa 27. júna 2023 napríklad R. Fico [napísal](#) na Facebooku: „*Prezidentkine vyplakávanie nás nezastaví v tom, aby sme nahlas hovorili o jej dvojtvárnosti a dvojakom metri, keď ide o jej politických podporovateľov a súperov a že nebudeme tolerovať zneužitie funkcie prezidenta SR v prospech vybraných politických strán a na krytie zločincov na NAKA a špeciálnej prokuratúre, ktorí sa boja spravodlivosti po septembrových voľbách.*“

Neskôr rezonoval aj príspevok organizácie [Infosecurity.sk](#), ktorý upozornil na zavádzania sprevádzajúce zadržanie bývalého prezidenta Polícajného zboru SR Tibora Gašpara a bývalého vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Romana Stahla. V príspevku bola zdôraznená napríklad manipulácia v prípade interpretácie, že obvinenia sú postavené len na základe výpovede jedného kajúcnika. V skutočnosti totiž mala polícia aj listinné dôkazy a vychádzala z prepisu aplikácie Threema.

Dňa 7. augusta 2023 generálna prokuratúra [zrušila](#) obvinenie bývalého ministra vnútra zo strany SMER-SSD R. Kaliňáka z podplácania (tzv. dorovnávanie platu Františkovi Imreczemu ako vtedajšiemu šéfovi finančnej správy) na základe paragrafu 363 Trestného zákona. V jednom z najasociovejších príspevkov s danou témou Juraj Šeliga zo strany Demokrati [okomentoval](#) situáciu: „*Toto je veľká nadpráca generálnej prokuratúry. Ale darmo, blížia sa voľby a vedia to aj na generálnej prokuratúre.*“

B Kontext

Po vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej a nasledujúcich občianskych protestoch bola veľká spoločenská objednávka po dôslednom vyšetrovaní korupcie. Voľby vo februári 2020 vyhral I. Matovič, okrem iného aj so sľubom „rozviazať ruky polícii“ a vyšetriť korupčné kauzy.

V septembri 2021 [obvinila](#) NAKA vyšetrovateľov okolo Jána Čurilla zo zneužitia právomoci verejného činiteľa. Krajský súd v Bratislave 1. októbra 2021 rozhodol o ich prepustení z väzby a upozornil, že ich obvinenie je [neopodstatnené](#).

V predvolebných mesiacoch R. Fico zverejšoval nahrávky z odpočúvania „čurillovcov“ a opakovane hovoril o tom, že manipulujú vyšetrovanie korupčných káuz. V relácii Na telo však [zaznela](#) dlhšia verzia nahrávky, z ktorej je zrejmé, že R. Fico použil účelovo zostrihanú verziu.

Z. Čaputová sa ešte v januári 2023 [obrátila](#) na Ústavný súd SR kvôli posúdeniu ústavnosti používania paragrafu 363. Súd v júni [rozhodol](#), že takáto prax je v súlade s Ústavou SR.

Dňa 11. augusta NAKA [zadržala](#) bývalého policajného prezidenta T. Gašpara pre podozrenie z korupcie v rámci kauzy Očistec. Obvinený bol spolu s ním aj Norbert Bödör, nitriansky podnikateľ, ktorého viaceré médiá označujú za človeka blízkeho strane SMER-SSD, a bývalý vyšetrovateľ NAKA [R. Stahl](#). Právny zástupca T. Gašpara Marek Para označil obvinenie za pomstu vyšetrovateľov a predstaviteľia strany SMER-SSD, za ktorú T. Gašpar kandidoval, [hovorili](#), že ide o „útok štátnej moci na opozíciu“. Dňa 13. augusta T. Gašpara aj R. Stahla [prepustili](#) a v čase písania reportu boli stále stíhaní na slobode.

Jednou z predvolebných tém sa stala aj otázka [budúcnosti špeciálnej prokuratúry](#) a konkrétne špeciálneho prokurátora Daniela Lipšica.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Pri tejto téme Demagóg.sk napríklad overoval opakované zavádzajúce vyjadrenia R. Fica vo veci uniknutých nahrávok policajtov. R. Fico v diskusiách často [tvrdil](#), že uniknuté nahrávky potvrdzujú politickú objednávku na vyšetrovanie káuz. Pri svojich vyjadreniach však nedodal, že viaceré zo spomínaných nahrávok sa ukázali byť zmanipulované a po doplnení kontextu nabrali iný, často opačný význam. V ďalších prípadoch zas kontext úplne chýbal. Podľa neverejnej [správy](#) SIS malo dôjsť k údajnému manipulovaniu s vyšetrovaniami. Bývalý námestník SIS Boris Beňa, spolupracujúci s orgánmi činnými v trestnom konaní, však materiál [spochybnil](#). Špeciálny prokurátor zase povedal, že dôkaz o manipulácii [nevidel](#). Naopak, viaceré nahrávky, ktoré mali potvrdzovať ovplyvňovanie alebo politickú objednávku vyšetrovaní, sa [ukázali](#) byť zmanipulované. Policajná inšpekcia spravila prepis nahrávky vyšetrovateľov NAKA so znením:

„(...) uznesenie o začatí neni (nezrozumiteľné slová), tam píšeme, čo chceme.“ Tieto slová budia dojem, akoby si vyšetrovatelia vymýšľali, čo napíšu do uznesenia. V skutočnosti však znela nahrávka takto: „Povedal mi riaditeľ, že uznesenie o začatí, to neni list Ježiškovi, že tam píšeme to, čo chceme.“

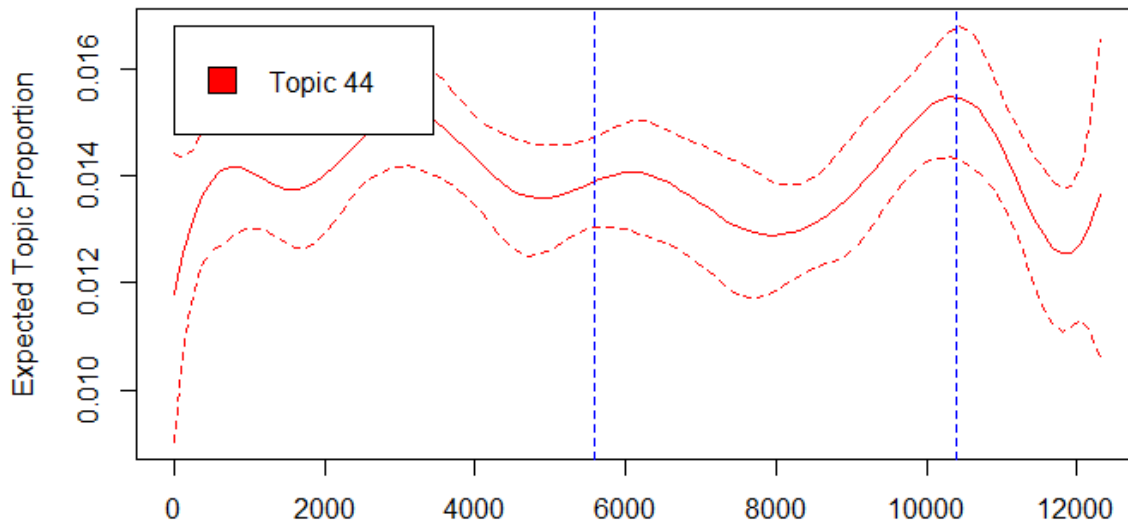
Volebná korupcia v osadách a údajná manipulácia volieb (téma č. 44)

A Príspevky na Facebooku

Téma č. 44 je reprezentovaná rôznymi príspevkami, ktoré sa vyjadrujú k údajnej manipulácii volieb. Na jednej strane možno pozorovať edukačnú snahu štátnych autorít a mimovládnych organizácií upozorňovať na nepodložené tvrdenia ohľadom volieb, na druhej strane sa objavujú aj naratívy, ktoré hovoria o manipulácii volieb rôznymi aktérmi.

Napríklad stránka Hoaxy a podvody - Polícia SR [prezdieľala](#) začiatkom augusta status Národného bezpečnostného úradu, ktorý varoval pred zvýšeným rizikom kybernetických incidentov v súvislosti s voľbami do NR SR. „Na internete sa môžete stretnúť s viacerými dezinformáciami či phishingovými útokmi ako obvykle. Overujte si informácie. Nikomu neposkytujte svoje osobné údaje,“ píše polícia.

Strana SMER-SSD v rámci tejto témy [pridala](#) na sociálnu sieť video so svojimi nominantmi T. Gašparom a R. Takáčom, v ktorom hovoria, že majú informácie o pripravovanej volebnej korupcii v rómskych osadách a žiadajú vedenie polície o dôkladnú kontrolu priebehu sobotných volieb. „Na stôl sa nám dostali závažné informácie s detailnými plánmi. Žiadame vedenie polície o dôkladnú kontrolu priebehu sobotných volieb,“ píše sa v príspevku. Video okrem stránky strany SMER-SSD zdieľali aj facebookové [profily](#) R. Takáča a T. Gašpara, ale aj facebooková stránka s názvom [Blog investigatívnej žurnalistiky](#).

Obrázok č. 7: Prevalencia témy č. 44 v čase

Graf ukazuje, že na skúmanú tému bolo publikovaných najviac príspevkov v priebehu letných mesiacov a v posledných septembrových dňoch, a to bezprostredne pred voľbami.

B Kontext

Už v prvých mesiacoch 2023 sa na sociálnych sieťach objavovali obavy, že prichádzajúce parlamentné voľby budú zmanipulované. Stránka Hoaxy a podvody - Polícia SR na to upozorňovala už vo februári. Rovnako [reagovalo](#) na jar aj ministerstvo vnútra, čiže rezort, ktorý má na Slovensku priebeh volieb na starosti. Ministerstvo na sociálnych sieťach opakovane poukázalo (napríklad v [máji](#) 2023, [júni](#) 2023 a [septembri](#) 2023) na niekoľko kontrolných prvkov, ktoré vychádzajú z platnej legislatívy.

V polovici mája 2023 bol v parlamente na základe poslaneckého návrhu Eduarda Kočiša z politickej strany Republika prijatý [zákon](#), podľa ktorého budú obce a štatistický úrad povinné zverejňovať zápisnice z volieb na internete. Za tento zákon [hlasovalo](#) až 95 poslancov.

Z potenciálnej manipulácie volieb opozičné strany najprv obviňovali vládu E. Hegera v demisii. Po vymenovaní úradnickej vlády Ľ. Ódora sa cieľom týchto tvrdení stala strana Progresívne Slovensko a softvérová spoločnosť ESET. V minulosti už súd [označil](#) obvinenia firmy ESET z manipulácie volieb za nepravdivé.

Bývalý minister obrany Jaroslav Naď 29. mája 2023 [povedal](#), že má informácie o tom, že Rusko financuje ovplyvňovanie volieb v prospech strany SMER-SSD, žiadne dôkazy však nepredložil. Vo verejnom diskurze sa objavili aj obavy, že volebná korupcia sa vyskytne v marginalizovaných

rómskych komunitách. Vo [videu](#) o tom napríklad hovorili 27. septembra kandidáti strany Smer-SSD R. Takáč a T. Gašpar.

Vo štvrtok 28. septembra, teda už po začatí moratória, sa objavila nahrávka generovaná umelou inteligenciou, na ktorej hlas M. Šimečku dohadoval priebeh manipulácie volieb s novinárkou Denníka N M. Tódovou. Túto nahrávku na Facebooku významne rozšíril Peter Marček, bývalý poslanec za klub Sme rodina, ktorý pomáhal zakladať politickú stranu Republika. Predtým sa šírila na telegramovom účte bývalého predsedu Najvyššieho súdu SR Štefana Harabina. ICJK [ukázalo](#), že ten ju prebral zo súkromného účtu Gabika Ha, ktorý v minulosti zdieľal príspevky zo života a verejných vystúpení Š. Harabina.

V rovnaký deň, ako sa objavila nahrávka, [vydala](#) ruská rozviedka SVR vyhlásenie o tom, že USA sa snažia ovplyvniť voľby na Slovensku.

Po voľbách žiadna z politických strán o manipulácii výsledkov nehovorila. Politická strana [Republika](#), ktorá sa so ziskom 4,75 % do parlamentu nedostala, výsledky volieb uznala. Voľby [nespochybňovala](#) ani víťazná strana SMER-SSD. Žiadna kandidujúca strana nenaznačila, že sa obráti na ústavný súd alebo akokoľvek napadne výsledky volieb.

NAKA preverovala aj možné prípady volebnej korupcie v marginalizovaných rómskych komunitách, kde rómski kandidáti za koalíciu OĽaNO v niekoľkých okrskoch [získali](#) viac ako 90 % hlasov. Objavili sa aj hlasy, ktoré za volebnú korupciu označovali kampaň OĽaNO so sľubom, že každý volič dostane po voľbách odmenu 500 eur. Polícia nakoniec [obvinila](#) troch ľudí z podplácania v rómskych osadách.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

V septembri 2023 Demagóg.sk [overoval príspevok](#), ktorý tvrdil, že komunálne [voľby](#) z roku 2022 boli zmanipulované. Príspevok rovnako uvádzal, že majú byť zmanipulované aj parlamentné voľby v septembri 2023. Podľa autora príspevku to mali spôsobiť „progresívcí“, ktorým údajne hrozia trestné stíhania. Do falšovania bola vraj zapletená aj firma ESET. Štatistický úrad, ktorý pri voľbách na Slovensku počíta hlasy, však v skutočnosti nepoužíva žiadne produkty od firmy ESET. Tvrdenia o manipulácii komunálnych volieb boli taktiež nepodložené. Pri voľbách sa vyskytli určité pochybenia, ktoré riešili slovenské súdy aj médiá. Nič ale nenasvedčuje tomu, že by pri voľbách došlo k rozsiahlej manipulácii, ktorá by navyše zvýhodnila určitú stranu. Ani tvrdenie o tom, že firma ESET zasiahla do priebehu sčítania hlasov, sa nezakladá na pravde, ako aj v minulosti [potvrdil](#) Okresný súd Bratislava II.

Polícia a trestné stíhania nominantov vlád (téma č. 49)

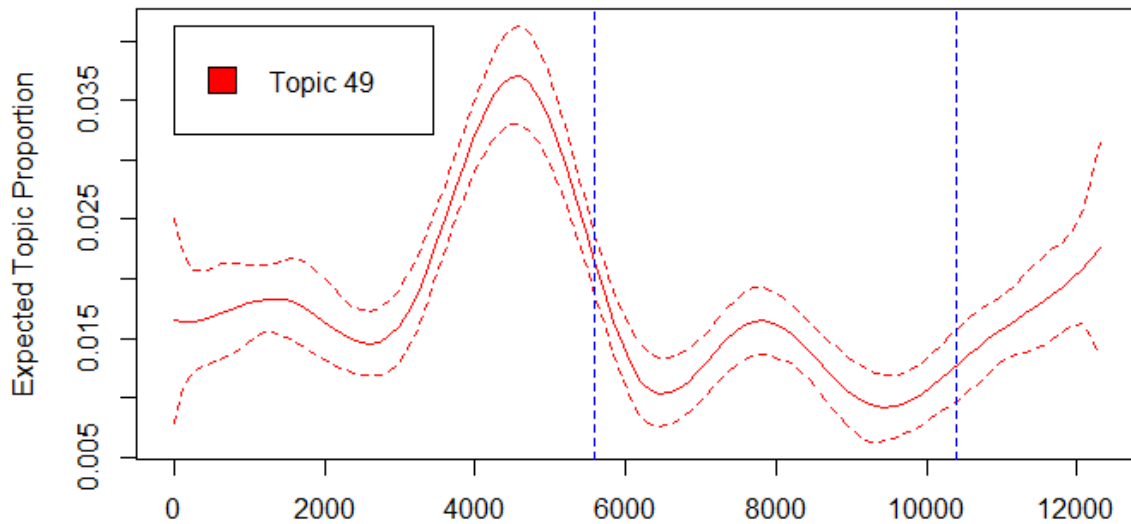
A Príspevky na Facebooku

Táto téma sa opäť venuje daniu v polícii, ktorá trestne stíha niektorých politických predstaviteľov. Téma hovorí najmä o konflikte medzi konkrétnymi predstaviteľmi polície a politickými predstaviteľmi strany SMER-SSD. V súvislosti so zatýkaním nominantov vlád bol na stránke SMER-SSD [uverejnený](#) status Ľ. Blahu, ktorý tvrdil, že hnutie Progresívne Slovensko

využíva vtedajšieho policajného prezidenta Š. Hamrana. Ľ. Blaha Š. Hamrana obvinil z toho, že nerobil policajnú prácu, ale politiku. Za trestným stíhaním nominantov bývalej vlády mala podľa autora statusu byť snaha zničiť SMER-SSD. Pod statusom sa nachádza aj fotografia Š. Hamrana spolu s kandidátom Progresívneho Slovenska Michalom Trubanom, ktorú denník SME [zverejnil](#) v novembri 2019. Status bol [prezdieľaný](#) aj na miestnych facebookových profiloch strany SMER-SSD.

Ďalším obsahom, ktorý spoluvytváral túto tému bol príspevok od súčasného ministra vnútra Matúša Šutaja Eštoka. Ten na svojom profile začiatkom augusta [zverejnil](#) fotografiu z novín odborového zväzu polície, v ktorom sa píše o spore medzi Š. Hamranom a vtedajším povereným ministrom vnútra I. Šimkom. M. Šutaj Eštok v statuse spomína vyjadrenia šéfa Odborového zväzu polície Miroslava Litvu: „Zakladateľ a bývalý predseda odborového zväzu polície Miroslav Litva si kladie otázku, či policajný zbor ovláda mafia, alebo iba organizovaná skupina.“ M. Šutaj Eštok taktiež tvrdil, že skutočným dôvodom I. Šimkovho odchodu bol presun stíhaného Pavla Ďurku z NAKA na Úrad inšpekčnej služby.

Na stránke Podporujeme predsedu vlády Igora Matoviča bola v prvej polovici augusta [zverejnená](#) správa o zadržaní nominanta strany SMER-SSD T. Gašpara s popisom „NAKA MAKÁ“. V príspevku sa taktiež písalo, že dôvodom zadržania mala byť korupcia, a že policajti zadržali aj ďalšieho bývalého vysokopostaveného policajta R. Stahla. Na tej istej stránke bol začiatkom septembra [zverejnený](#) aj zoznam takmer 60 mien s popisom „zoznam trestne stíhaných činiteľov, vládnych nominantov a oligarchov (SMER/HLAS/SNS)“. Ten istý status bol [prezdieľaný](#) aj vo facebookovej skupine „Podporujeme Igora Matoviča“.

Obrázok č. 8: Prevalencia témy č. 49 v čase

Na grafe možno pozorovať, že táto téma bola najrozšírenejšia najmä počas mesiaca august a následne prudko klesala. Jej zvýšenie v značnej miere nebolo prítomné do konca predvolebného obdobia a až v jeho závere začala téma opätovne naberať na popularite a konštantne rástla až do konca sledovaného obdobia.

B Kontext

Opakovaným naratívom pred voľbami boli aj korupčné kauzy, ktoré sa týkali nominantov strany SMER-SSD. Táto téma rezonovala najmä koncom augusta 2023 po vydaní [článku](#) na Denníku N, ktorý kauzy sumarizoval. S číslom 42 odsúdených a približne 100 obvinených následne pracovali politici aj počas predvolebných diskusií.

Denník N spísal prípady odsúdených a upozornil, že nie všetci dostali len podmienky a nie všetci boli tzv. kajúncnici, teda spolupracujúci obvinení. Medzi odsúdenými boli členovia polície, finančnej správy, prokuratúry a SIS, ale aj sudcovia a úradníci. Za korupciu boli odsúdení aj podnikatelia, advokáti či ľudia spájaní s podsvetím.

V polovici augusta 2023 NAKA [obvinila](#) viacero osôb zo zosnovania zločineckej skupiny za účelom marenia vyšetrovania, vrátane šéfa SIS Michala Aláča a šéfa NBÚ Romana Konečného. Prezidentka na návrh vlády následne M. Aláča [odvolala](#).

Ľ. Blaha, ktorého statusy z Telegramu zdieľajú profily strany SMER-SSD na Facebooku, už 16. augusta [kritizoval](#) správanie polície a orgánov činných v trestnom konaní a označoval Š. Hamrana za „patriaceho Progresívnemu Slovensku“. Aj P. Pellegrini [označil](#) obvinenie šéfov SIS a NBÚ za pokus polície ovplyvňovať voľby.

Informačné kampane a informovanie o priebehu volieb

Informovanie o voľbách, volebné prieskumy a kontrola volieb (téma č. 4)

A Príspevky na Facebooku

Téma identifikovaná pod číslom 4 obsahuje príspevky, ktoré sa zameriavajú na informovanie o priebehu volieb, prinášajú a komentujú volebné prieskumy a popisujú situácie, ktoré sa počas volebného dňa vyskytli, či problémy, ktoré boli počas volieb riešené. V súvislosti s informovaním o voľbách sa v deň ich konania [šíril](#) na sociálnej sieti Facebook okrem iného tzv. slepý exit poll pre TV Markíza. Polícia Slovenskej republiky zase [písala](#) o zásahoch napríklad pri hromadnej bitke v Prešovskom kraji, ale aj o tom, že „*piešťanskí policajti boli privolaní do volebnej miestnosti, v meste Piešťany; 49 ročná žena dostala obálku, na ktorej chýbal orazený štátny znak. Oznamovateľku príslušníci PZ vypočuli a zadokumentovali ako priestupok proti poriadku v správe.*“

Do tejto témy svojím obsahom prispel aj portál eReport, ktorý v júli 2023 [informoval](#) o pozícii pozorovateľa pri voľbách s tým, že môže ísť o kohokoľvek, no musí dodržiavať určité pravidlá.

B Kontext

Ministerstvo vnútra spustilo 1. júna 2023 [informačnú kampaň](#) k parlamentným voľbám konajúcim sa 30. septembra 2023, ktorej [cieľom](#) bolo aj bojovať proti dezinformáciám spojeným s priebehom volieb a ich potenciálnou manipuláciou. O všetkých dôležitých aspektoch volieb rezort vydával [tlačové správy](#), vytvoril informatívnu [webstránku](#) a komunikoval aj na sociálnych sieťach - na platformách [Facebook](#), [Instagram](#) aj [LinkedIn](#). Ministerstvo napríklad informovalo, že [nezáleží](#) na farbe pečiatky na volebnej obálke alebo o tom, ako fungujú [volebné komisie](#).

Väčšina médií sprostredkovala vo volebný deň dianie z volebných miestností. TASR informovala najmä o priebehu volieb v jednotlivých [krajoch](#) a [okresoch](#). Tlačová agentúra zhodnotila priebeh volieb ako plynulý a pokojný a v niektorých okrskoch [informovala](#) o väčšom záujme voličov.

Spravodajský portál televízie JOJ zase informoval o viacerých incidentoch vo volebných miestnostiach. Medzi najvýraznejšie incidenty patrilo [úmrtie](#), poškodená urna či údajná prítomnosť [gumovacích pier](#) vo volebných miestnostiach.

Transparentnosť volebných kampaní (téma č. 22)

A Príspevky na Facebooku

Téma č. 22 bola reprezentovaná príspevkami, ktoré riešili transparentnosť politických strán pred voľbami. Hlavným identifikovaný prispievateľom do tejto témy bola mimovládna organizácia Transparency International Slovensko (TIS), ktorá aj pred týmito voľbami hodnotila transparentnosť volebných kampaní jednotlivých strán a upozorňovala na problémy, na ktoré pri skúmaní narazila.

Medzi iným na svojej facebookovej stránke TIS [napísala](#), že „strana Smer ignoruje ideu transparentných účtov, ktoré v minulosti presadila. V súčasnosti vedie jednu z najväčších predvolebných kampaní, o ktorej ale neposkytuje takmer žiadne informácie.“ SMER-SSD totiž poslal veľké finančné transfery vlastnej firme Agentúra Smer, ktorá zabezpečovala volebnú kampaň a tým sa vyhol zverejňovaniu detailov.

TIS upozornila aj na [dieru v zákone](#), ktorú využil György Gyimesi kandidujúci za Alianciu, keď si objednal billboardy za pravdepodobne niekoľko desiatok tisíc eur tesne pred začatím oficiálnej kampane. „Takéto masívne (zrejme legálne) prelomenie pravidiel ukazuje, že bolo chybou úplne vypustiť možnosť kampaňovania tretích strán, ktorá v zákone bola,“ zhodnotila TIS.

Dňa 25. augusta analyzovala TIS [priebežný stav](#) transparentnosti kampaní a uviedla, že len štyri z kampaní je možné označiť za transparentné. „Najtransparentnejšiu kampaň pred predčasnými voľbami priebežne vedie Progresívne Slovensko, na opačnom konci je Smer,“ napísala mimovládna organizácia.

Dňa 27. septembra publikovala organizácia informáciu, že [najdrahšiu kampaň](#) mala trojkoalícia OĽaNO a priatelia – Kresťanská únia – Za ľudí: „Momentálne je už jasné, že trojkoalícia bude viesť historicky najdrahšiu oficiálnu predvolebnú kampaň, ktorej celkové výdavky sa podľa našich prepočtov môžu vyšplhať až k sume 4,5 milióna eur, čo je polovica z limitu 9 miliónov pre tri strany dokopy.“

TIS nevychádzala vo svojich hodnoteniach len z dát, ktoré uverejňovali kandidujúce strany. Porovnávala ich aj s údajmi získanými od reklamných agentúr, aby kontrolovala reálne vynaložené náklady napríklad na billboardy. Aj tu však [narážala](#) na netransparentnosť a neochotu spolupracovať.

B Kontext

Transparency International Slovensko je slovenskou pobočkou celosvetovej siete organizácií Transparency International, ktoré sledujú transparentnosť inštitúcií a bojujú proti korupcii. Od roku 2019 monitorujú [transparentnosť volebných kampaní](#), darcov jednotlivých strán aj dodržiavanie zákonov.

Média sa počas skúmaného obdobia venovali najmä hodnoteniu finančnej transparentnosti kampane strán, ktoré vyšlo koncom septembra. TASR [informovala](#), že podľa TIS má väčšina strán problémy s transparentnosťou kampane.

V článku tlačová agentúra informuje, ktoré strany obstáli v hodnotení najlepšie a naopak, ktoré najhoršie. TIS tiež upozornila, že až polovica kampaňových výdavkov by mohla byť financovaná zo súkromných zdrojov a že na transparentných účtoch nevidno všetkých sponzorov strán.

TASR tiež [sprostredkovala](#) reakciu strany SMER-SSD, ktorá hodnotenie odmieta a TIS označila za politicky angažovanú neziskovú organizáciu.

Hlasovanie zo zahraničia (téma č. 36)

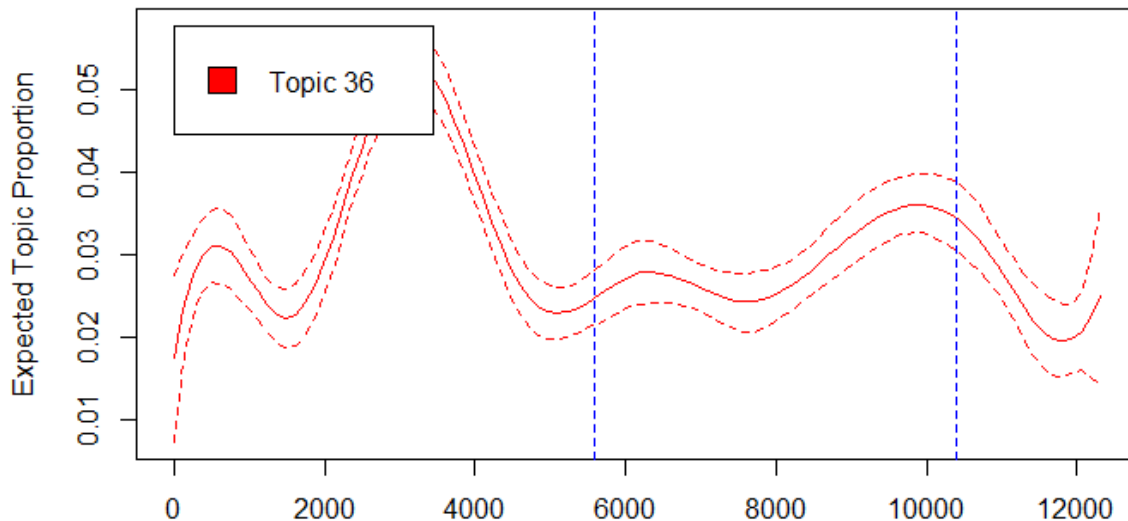
A Príspevky na Facebooku

Téma č. 36 predstavovala jednu z najkonzistentnejšie identifikovaných tém a reprezentovaná bola takmer výhradne príspevkami, ktoré informovali o voľbe zo zahraničia. Je možné teda konštatovať, že išlo o pomerne rozšírenú a z hľadiska prevalencie aj úspešnú kampaň, ktorá mala motivovať ľudí na voľbu poštou zo zahraničia. Zahraničných voličov takto mobilizovali viaceré občianske iniciatívy, štátne inštitúcie, politické strany, ale aj jednotliví kandidáti.

Medzi najasociovanějšími príspevkami sa objavil napríklad ten od ministerstva zahraničných vecí, ktorý koncom júla [informoval](#) občanov, že čas na registráciu pre voľbu z cudziny sa kráti. Začiatkom septembra ministerstvo zase [zdieľalo](#) návod, ako postupovať v prípade voľby zo zahraničia.

Viaceré občianske združenia upozorňovali sledovateľov na fakt, že možnosť žiadať voľbu zo zahraničia je časovo obmedzená. Stránka Post Bellum SK [upozornila](#) sledovateľov na to, že čas na podanie žiadosti sa čoskoro skončí, iniciatíva Srdcom doma o.z. zas [poskytla](#) návod pre študentov. Iniciatíva taktiež [vyzvala](#) sledovateľov, aby sa ozvali kamarátom zo zahraničia a pripomenuli im možnosť voľby. Video s rovnakým odkazom [prezdieľala](#) aj iniciatíva Sebedomé Slovensko.

Občanov na voľbu poštou upozorňovalo prostredníctvom statusov aj hnutie [OLANO](#), [OKS](#) či kandidáti [Mária Šofranko](#), [Krisztián Forró](#), [Romana Tabak](#) či [Erika Jurinová](#).

Obrázok č. 9: Prevalencia témy č. 36 v čase

Na grafe možno pozorovať, že táto téma sa skutočne šírila najmä v období júla a na začiatku augusta, keď prebiehala informačná kampaň. Prevalencia témy následne prudko poklesla a o voľbe zo zahraničia sa na Facebooku opäť začalo výraznejšie hovoriť až tesne pred voľbami.

B Kontext

Viacere občianske iniciatívy, predovšetkým [Srdcom doma](#), [Chcem tu zostať](#) či [Sebavedomé Slovensko](#), sa zamerali na informovanie občanov Slovenska žijúcich v zahraničí o tom, ako je možné voliť zo zahraničia poštou a prečo je to dôležité urobiť. Predovšetkým počas niekoľkých dní pred 9. augustom, keď bol posledný termín na registráciu zo zahraničia na ministerstve vnútra, bola táto téma na sociálnych sieťach výrazná.

Prvý raz mohli slovenskí občania [hlasovať](#) poštou vo voľbách do Národnej rady SR v roku 2006. V parlamentných voľbách 2023 sa tak teda [dalo](#) urobiť šiestykrát. Vo voľbách v roku 2020 [volilo](#) prostredníctvom pošty 48 925 voličov. V roku 2023 nakoniec zo zahraničia [volilo](#) až 58 779 občanov, pričom ďalších 14 214 sa zaregistrovalo, ale nevyužili svoje právo voľby.

Preferencie mladých voličov (téma č. 43)

A Príspevky na Facebooku

Téma č. 43 je reprezentovaná najmä rôznymi špecifickými prieskumami, ktoré mierili na mladých voličov, resp. išlo o príspevky, ktoré takéto prieskumy komentovali a popisovali. Medzi obsahy, ktoré najlepšie vystihujú danú tému a boli tak v analýze určené za najviac

asociované, patria napríklad prieskumy volebných preferencií medzi stredoškólákmi a vysokoškólákmi.

[Denník Postoj](#) 23. septembra 2023 zverejnil závery prieskumu medzi stredoškólákmi s komentárom, že výsledky odrážajú najmä preferencie gymnazistov, keďže sa do nich zapojili vo väčšej miere, aj keď odborných škól je na Slovensku viac. Podľa prieskumu by voľby medzi stredoškólákmi vyhrala jednoznačne strana Progresívne Slovensko, a to so ziskom 48 %. Podobné výsledky ako stredoškolský prieskum priniesol aj vysokoškolský prieskum. Ten spochybnil [Milan Kuriak](#), podľa ktorého sú výsledky výskumu klamlivé, aj keď dôvod neuviedol. Kandidát SNS a v čase písania správy minister životného prostredia [Tomáš Taraba](#) zas prieskum označil za internetovú anketu a spochybnil jej reprezentatívnosť.

Iniciatíva [Chcem tu zostať](#) v septembri zverejnila výsledky prieskumu o podpore členstva Slovenska v NATO medzi mladými voličmi. Spomedzi mladých respondentov je až 64 % za zotrvanie v NATO, za vystúpenie je 21 % z nich. Tieto výsledky sú pre podporu členstva v obrannej aliancii pozitívnejšie ako tie, ktoré vychádzajú z postoja celkovej populácie.

Kandidátka strany SMER-SSD [Zuzana Plevíková](#) v júli kritizovala účasť iniciatívy Chcem tu zostať na festivale Pohoda a obvinila ju z toho že, je podporovaná „Sorošovou mimovládou“. Stránka na Facebooku [Čo Vy na to , občania ?](#) taktiež slovne zaútočila na jednu z mimovládnych organizácií – Post Bellum – a varovala pred jej návštevami slovenských stredných škól.

B Kontext

V auguste vyšli výsledky [prieskumu](#) agentúry Focus, podľa ktorého by mladí ľudia do 30 rokov volili najmä Progresívne Slovensko a strana SMER-SSD by sa ledva dostala do parlamentu.

V dňoch 18. až 22. septembra sa uskutočnili simulované [študentské voľby](#), ktoré zorganizoval celoslovenský tím študentov s podporou Rady mládeže Bratislavského kraja. Zúčastnilo sa na nich viac ako 21-tisíc študentov. Výsledky boli odlišné od celoslovenských prieskumov verejnej mienky v tomto období: u študentov sa najlepšie darilo Progresívnemu Slovensku, volilo by ho až 48 % stredoškólakov zapojených do simulovaných volieb. Denník Postoj [upozornil na to](#), že volieb sa zúčastnilo až 39 gymnázií oproti 21 stredným odborným školám, hoci stredných škól je na Slovensku viac, ich výsledok preto nemožno zovšeobecňovať.

Na mladých ľudí cieľilo niekoľko kampaní, napríklad organizácia Zmudri s príručkou pre prvovoličov [Politika polopate](#) alebo kampaň TV Markíza a stránky Refresher [Nerozhoduj za mňa](#). Voči kampaniam protestovali [niektorí politici](#) strany SMER-SSD, Erik Kaliňák napríklad obhajoval právo mladých ľudí nezaujímať sa o politiku a nerozumieť správe vecí verejných.

Pred voľbami sa otvorila aj [téma](#) znižovania veku voličov, keďže v [niektorých krajinách EÚ](#) je už bežné voliť v niektorých voľbách od 16 rokov.

Geopolitika

Vplyv maďarskej strany na voľby (téma č. 24)

A Príspevky na Facebooku

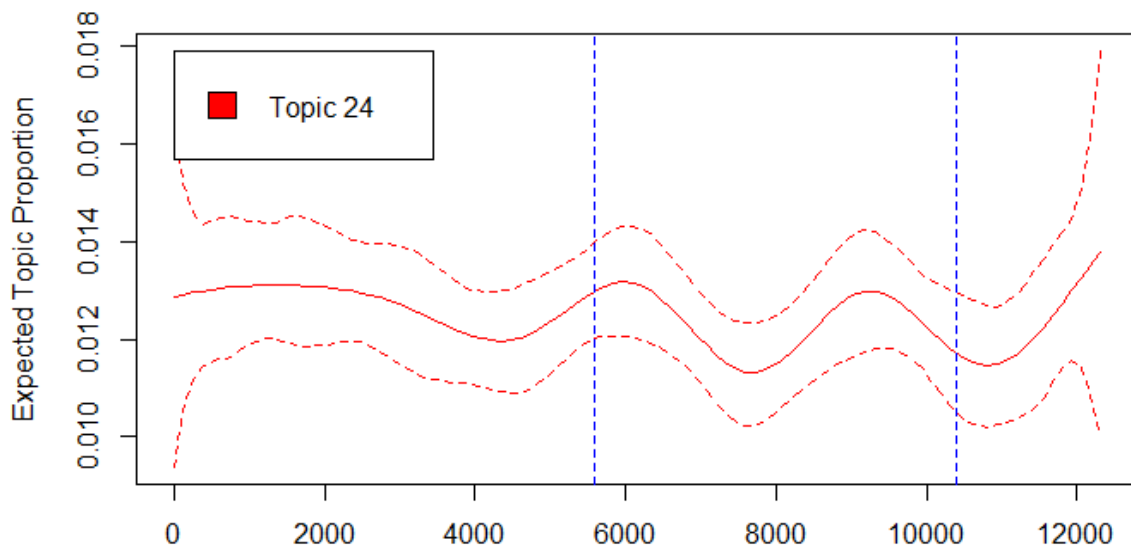
Téma s číslom 24 predstavuje jednu z dvoch identifikovaných geopolitických tém. V nej sú popisované vzťahy medzi slovenskými a maďarskými predstaviteľmi tesne pred voľbami. Tému kreovali slovenskí politici z rôznych strán, pričom prevládal najmä naratív, ktorý kritizoval predstaviteľov maďarskej vlády za ich výroky o „odtrhnutých územiach“, či snahu o „ovplyvňovanie výsledku volieb“ na Slovensku. Politici celého spektra reagovali na vyjadrenia a činy maďarského premiéra Viktora Orbána či jeho ministra zahraničia Pétera Szijjártóa. Tie sa týkali sa maďarsky hovoriacej menšiny na Slovensku aj zahranično-politickej situácie.

Do tohto naratívu prispievala okrem iných aj strana SaS, ktorá v polovici augusta 2023 na Facebooku upozornila, že nie je [akceptovateľné](#), aby sa maďarský minister zahraničných vecí zastával bývalého policajného prezidenta T. Gašpara. Toho 11. augusta [zadržala](#) NAKA a obvinila z korupcie. „Je to za čiarou a Juraj Droba preto dnes požiadal ministra zahraničných vecí, aby si predvolal maďarského veľvyslanca, ktorý musí vysvetliť a zdôvodniť toto konanie.“ V týždni pred voľbami politici kritizovali [návštevu](#) ministra P. Szijjártóa niekoľkých miest na južnom Slovensku, ktorá sa udiala v utorok a v stredu 26. a 27. septembra 2023.

Voči tejto návšteve sa ohradil aj bývalý minister obrany [Jaroslav Nad'](#) zo strany Demokrati: „Považujeme za veľmi nešťastné a neprípustné, keď doslova pár dní pred našimi parlamentnými voľbami, má BEZ PREDCHÁDZAJÚCEJ KONZULTÁCIE S MZVaEZ SR prísť minister zahraničných vecí Maďarska Péter Szijjártó na návštevu Slovenskej republiky (26-27/9), vrátane osobnej aktívnej účasti na predvolebných podujatiach.“

Počas skúmaného obdobia bolo kritizované aj V. Orbánovo vyhlásenie z 24. júla 2023, keď v súvislosti so Slovenskom a Rumunskom hovoril o odtrhnutých územiach. R. Fico v reakcii [napísal](#): „Maďarského premiéra V. Orbána rešpektujem ako suverénneho politika tvrdo obhajujúceho národné záujmy Maďarska. Máme rovnaké názory na význam V-4, na životnú dôležitosť práva veta v EÚ, či na vojnu na Ukrajine.“ Problematické vyjadrenie rámcovoval ako prejav slabosti Slovenska, voči ktorému si zahraniční partneri dovoľia „podobný slovník“. Takýmto spôsobom [vysvetľoval](#) až obhajoval V. Orbána aj Igor Melicher zo strany SMER-SSD.

Miroslav Heredoš z politickej strany Republika na konci júla 2023 [upozornil](#) vo videu na Nadáciu Gábora Bethlena, prostredníctvom ktorej Orbán financuje kultúru, šport aj rôzne podujatia na južnom Slovensku. Tvrdil, že politikov je potrebné kritizovať a nie slepo nasledovať či obdivovať. „A to platí aj o Viktorovi Orbánovi – politici sa navyše kontrolujú a siete ich ekonomických alebo národných záujmov majú byť verejne rozplietané!“

Obrázok č. 10: Prevalencia témy č. 24 v čase

Pri pohľade na výskyt tejto témy v skúmanom korpuse možno badať, že ide o pomerne stabilne prítomnú tému. Zaznamenané boli len dva mierne poklesy a následné vzrasty, a to približne v polovici septembra a následne tesne pred voľbami.

B Kontext

Od začiatku vojny na Ukrajine sa do slovenskej celospoločenskej diskusie dostával postoj Maďarska a V. Orbána, najmä jeho vzťah k Vladimirovi Putinovi a tiež rozhodnutie Maďarska nedodávať Ukrajine zbrane. Politici strán Republika a SMER-SSD sa odvolávali na V. Orbánov prístup ku konfliktu, ktorý označovali za podporujúci mier a spoluprácu medzi Východom a Západom. Politici sa vyjadrovali aj ku cenám pohonných hmôt a inflácii v Maďarsku.

Orbán v prejave v Rumunsku 24. júla [označil](#) územia na juhu Slovenska, na ktorých žije prevažne maďarské obyvateľstvo, za „odtrhnuté časti krajiny“. Ministerstvo zahraničia si následne predvolalo maďarského veľvyslanca. Voči tomuto vyjadreniu sa ohradili politici celého politického spektra.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Už v marci 2022 Demagóg.sk [overoval](#) vyjadrenie predsedu politickej strany Republika Milana Uhríka, že „Slovensko sa narozdiel od neutrálneho postoju Maďarska stalo aktívnou súčasťou americko-ruského konfliktu na Ukrajine“. Ide o nepravdivý výrok, ktorý bol vo verejnom diskurze opakovaný viackrát. Slovensko aj Maďarsko vystupujú v rámci konfliktu rovnako, a to ako súčasť Európskej únie – podporujú Ukrajinu a nie sú neutrálni, ale aktívne nevstúpili do vojny. Maďarský [premiér](#) V. Orbán a [minister](#) zahraničných vecí P. Szijjártó odsúdili útok Ruska a vyjadrili solidaritu

s Ukrajinou. Maďarsko síce [odmietlo](#) dodávky zbraní a vojenského materiálu na Ukrajinu, aj ich [transport](#) cez maďarské územie, ale podieľa sa na humanitárnej, finančnej a aj vojenskej pomoci Ukrajine prostredníctvom Európskej únie. Súčasnú vojnu na Ukrajine nemožno hodnotiť ako konflikt medzi USA a Ruskom, nakoľko USA do konfliktu vojensky [nezasahujú](#), poskytujú pomoc v podobe zbraní, finančnej pomoci, humanitárnej pomoci a zdravotníckeho materiálu. [Nepodporili](#) ani vyhlásenie bezletovej zóny nad Ukrajinou.

V októbri 2023 sa Demagóg.sk [venoval](#) výroku M. Šimečku, ktorý v diskusii s A. Dankom v relácii Na telo na Markíze uviedol nasledovné: „No tak pán Danko hovorí, že dnes sa všetci predbiehajú, že kto ide do Moskvy kvôli nejakým obchodným kontraktom. Dnes zo západu v zmysle členov Európskej únie a Severoatlantickej aliancie do Moskvy nechodí nikto, maximálne tak maďarský minister zahraničných vecí.“ Po začatí ruskej vojenskej invázie vo februári 2022 sa mnohé, najmä západné štáty, snažili dostať Ruskú federáciu do medzinárodnej izolácie. V Európskej únii ostal ako jediný vysokopostavený [spojenec](#) Ruskej Federácie maďarský premiér V. Orbán. Okrem V. Orbána udržuje pozitívne vzťahy s Ruskom aj maďarský minister zahraničných vecí P. Szijjártó, ktorý od vypuknutia vojny na Ukrajine [navštívil](#) Moskvu päťkrát. Na najvyššej úrovni sa s V. Putinom [stretol](#) už len rakúsky kancelár, na tejto návšteve však ruského prezidenta skôr kritizoval. Z lídrov NATO sa s V. Putinom mimo maďarského premiéra [stretáva](#) už len turecký prezident Recep Tayyip Erdogan, jeho vzťah s V. Putinom však mnohí experti označujú za priateľsko-nepriateľský.

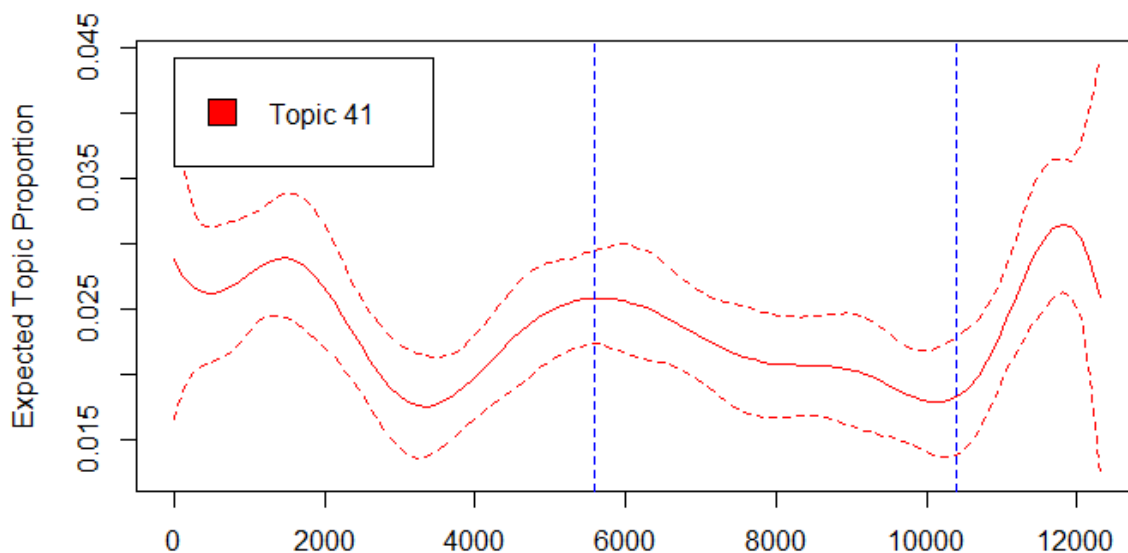
Zahraničnopolitická orientácia ilustrovaná na vojne na Ukrajine (téma č. 41)

A Príspevky na Facebooku

Posledná hlbšie popísaná a analyzovaná téma tejto správy sa týka zahranično-politickej orientácie Slovenska, pričom je primárne ilustrovaná na prípade vojny na Ukrajine. Téma sa však nezaobera len týmto vojnovým konfliktom, ale má širší presah napríklad do otázok spojených so slovenským členstvom v NATO. Medzi príspevkami na sociálnej sieti, ktoré formovali túto tému, [rezoval](#) status Ľ. Blaha z júna 2023, v ktorom sa píše, že „ex-šéf NATO“ pripustil vysielanie vojakov na Ukrajinu. Ľ. Blaha sa v statuse pýta, či budú následkom toho umierať aj Slováci a v neskoršej časti statusu si aj sám odpovedá tvrdením: „Budú zomierať naši otcovia, budú zomierať naše deti.“ Status zdieľalo viacero stránok a skupín, ako napríklad [Jednotné nezávislé Slovensko](#) či [Ľuboš Jakobín Blaha mi dal ban](#).

V júni 2023 sa širil aj [príspevok](#) týkajúci sa summitu NATO vo Vilniuse. Autor príspevku tvrdil, že toto stretnutie bolo pre Rusko pascou a varoval pred vojnou: „Veľká vojna je na obzore nielen viditeľná, ale už aj hmatateľná. Vývoj udalostí okolo Ukrajiny sa uberá veľmi nebezpečným smerom pre nás všetkých.“

V súvislosti s touto témou mali úspech aj príspevky média InfoVojna, ktoré portál Konšpirátori.sk označuje za stránku obsahujúcu problematický obsah. V jednom príspevku sa [píše](#), že talianska diplomatka usvedčila Západ z pokrytectva v súvislosti s jeho aktivitami na Ukrajine. V ďalších príspevkoch zo septembra a októbra stránka [zdieľala](#) vyjadrenia, podľa ktorých je Slovensko kľúčový svetový hráč postupného rozpadu mocenského vplyvu USA na Západe aj inde vo svete, či [vyhlásenie](#) hovorca Kremľa o tom, že únava Západu z konfliktu na Ukrajine sa bude zvyšovať.

Obrázok č. 11: Prevalencia témy č. 41 v čase

Táto téma sa v kontexte skúmaného datasetu vyvíjala pomerne prekvapivo. Jedno z najvýraznejších období mala počas prvej polovice leta. Následne nastal prudký prepád, za ktorým nasledoval opätovný vzrast záujmu o túto tému. Jeho vrchol možno pozorovať začiatkom septembra. Napokon táto téma pozvoľne klesala až do konania volieb. Jedným z vysvetlení môže byť zatienenie tejto témy inými témami, ktorým bola v poslednom mesiaci pred voľbami venovaná väčšia pozornosť. V čase konania volieb a tesne po nich však téma zase veľmi prudko vzrástla.

B Kontext

Jednou z najvýraznejších tém predvolebnej kampane bola zahraničnopolitická orientácia kandidujúcich strán a názor na ruskú inváziu na Ukrajine. Zatiaľ čo časť politického spektra, najmä strany bývalej koalície a Progresívne Slovensko, podporovali naďalej silnú podporu Ukrajiny a posielanie vojenskej aj humanitárnej pomoci, SMER-SSD opakoval, že ak sa stanú členmi vlády, nepošlú na Ukrajinu ani jeden [náboj](#). Politická strana Republika avizovala [zámer](#) iniciovať referendá o vystúpení z EÚ a NATO.

O tom, že vojna na Ukrajine môže ovplyvniť voľby na Slovensku [informovala](#) ešte v apríli 2023 tlačová agentúra SITA. Vojna mala byť podľa tlačovej agentúry témou najmä pre vtedajšiu opozíciu, ktorá sa stavala proti pomoci Ukrajine. SITA pripomenula, že s témou vojny pracoval vo voľbách aj maďarský premiér V. Orbán, ktorému to pomohlo obhájiť jeho premiárske kreslo.

C Téma v overeniach Demagóg.sk

Vo februári 2023 na prvé výročie spustenia ruskej invázie na Ukrajinu usporiadala televízia TA3 diskusiu v relácii Pozrime sa na to. Demagóg.sk overil faktické výroky predsedu SNS Andreja Danka, Ondreja Dostála z SaS, politického komentátora a v čase písania tejto správy poradcu premiéra Eduarda Chmelára a bývalého poslanca z SaS Martina Poliačika.

A. Danko napríklad zavádzal v dvoch vyjadreniach. V prvom [uviedol](#): „Taká istá situácia (ako invázia na Ukrajinu) sa stala v roku 1974 na Cypre. Akcia Attila, kde Turci zo dňa na deň prišli, obsadili územie, našla sa, našlo sa riešenie demilitarizovaná zóna.“ Nie je to však porovnateľná situácia. Rozdielny je nielen kontext, ale aj rozsah konfliktu. V júli 1974 [začal](#) na Cypre Grécki podporovaný štátny prevrat, Národná garda [zvrhla](#) vládu prezidenta Makariosa a dosadila nového prezidenta. Cieľom bolo pripojenie Cypru ku Grécku. Boje prebiehali v Nikózii, ale aj v Limassole, druhom najväčšom meste na Cypre. Po piatich dňoch Turecko [začalo](#) inváziu, pričom sa odvolávalo na zmluvy z roku 1960. Inváziu [zdôvodňovalo](#) snahou priniesť mier pre tureckých a gréckych Cyperčanov. Pripojenie Cypru k inému štátu by bolo v rozpore s [dohodami](#), ktoré [podpísalo](#) Grécko, Turecko, Veľká Británia a zástupcovia tureckých a gréckych Cyperčanov. Situáciu na Cypre navyše nemožno označiť za vyriešenú, keďže konflikt stále trvá, aj keď je zamrznutý.

V druhom zavádzajúcom vyjadrení A. Danko [povedal](#): „Prečo má Zelenský vojenskú jednotku Edelweiss, prečo oprašujú Banderu.“ Ukrajinská horská brigáda [získala](#) vo februári 2023 od prezidenta Volodymyra Zelenského za svoje zásluhy honorárny titul Edelweiss. Na túto jednotku [upozornilo](#) ruské ministerstvo zahraničia na sociálnych sieťach v príspevku, v ktorom sa ju snažilo prepojiť s nacistickou jednotkou Abwehrgruppe 218, ktorá [používala](#) názov Edelweiss ako krycie meno. Avšak názov Edelweiss, čo po slovensky znamená plesnivec, je znak často [využívaný](#) elitnými horskými jednotkami. V histórii ho nepoužívala len spomínaná nacistická jednotka, ale rovnaký názov [niesla](#) v rokoch 2011 až 2016 aj jednotka ruskej armády. Týmto titulom sa takisto označujú ďalšie štátne bezpečnostné a horské záchranné útvary napríklad v Chorvátsku, Švajčiarsku, či Poľsku. A. Danko zavádza pýtaním sa na túto jednotku, ako keby malo ísť o niečo neštandardné, čo sa nachádza len na Ukrajine. Vyvolávaním pochybností ohľadom legitimacy pomenovania jednotky po horskej rastline A. Danko manipuluje publikum. A. Danko ďalej pravdepodobne [odkazuje](#) na oslavu narodenín Stepana Banderu ukrajinským parlamentom v januári 2023. S. Banderu je vo všeobecnosti veľmi kontroverzná postava ukrajinskej histórie. Hoci ho Ukrajinci [vnímajú](#) ako národného hrdinu, Poľsko i Izrael ho považujú za vojnového zločinca. Príspevok na oslavu S. Banderových narodenín preto ukrajinský parlament po kritike [stiahol](#).

E. Chmelár v diskusii [pridal](#) nepravdivé tvrdenie: „Každý si môže nájsť vyjadrenie bývalého izraelského premiéra Benetta. Po desiatich dňoch od začiatku invázie sa začalo rokovať v polovičke marca už boli na základe ukrajinského návrhu už dokončené mierové rozhovory a zabránili tomu Američania a Briti.“ Bývalý izraelský premiér Naftali Bennett vo februári 2023 [poskytol rozhovor](#), z ktorého niektoré [médiá](#) a ruská propaganda [šírili](#) časť, kde naznačil, že západné štáty mohli stáť za minuloročným ukončením mierových rozhovorov medzi Ukrajinou a Ruskom. N. Bennett však túto informáciu poprel a povedal, že dôvodom pre ukončenie mierových rozhovorov bolo odhalenie masakrov a masových hrobov v Buči.

Výsledky a záver

V sobotu 30. septembra 2023 sa na Slovensku uskutočnili predčasné parlamentné voľby, ktoré boli sprevádzané intenzívnou predvolebnou kampaňou v online aj offline priestore. Cieľom správy bolo analyzovať a popísať, aké naratívy súvisiace s voľbami do NR SR sa šírili na platforme Facebook od 10. júna (deň vyhlásenia volieb) do 15. októbra (dva týždne po voľbách). Predkladaná správa mala za úlohu analyzovať volebné témy na základe štatistického programu a štatistického modelovania s využitím strojového učenia bez dozoru, ako aj kvalitatívne popísať vybrané volebné naratívy. Pre účely obdržania potrebných dát a v snahe zachovať objektívnosť RpMS a posilniť koordináciu s občianskym sektorom boli na spoluprácu prizvané neziskové organizácie Demagóg.sk a Infosecurity.sk.

Správa nasvedčuje tomu, že kvantitatívna obsahová analýza príspevkov dokáže identifikovať širokú škálu tém, ktoré hýbali verejným diskurzom. To z nej robí vhodný nástroj na zvyšovanie znalosti informačného priestoru napríklad pre účely ďalšieho systémového dohľadu zo strany regulátora. Využitý analytický nástroj v našom prípade identifikoval 57 tém, ktoré nám poskytli komplexný pohľad na rozmanitosť diskusie na digitálnej platforme Facebook.

Bližšie bolo následne kvalitatívne analyzovaných 16 tém. Zvyšné témy boli z analýzy vylúčené kvôli ich nekonzistentnosti, neutrálnosti, nesúvislosti s parlamentnými voľbami alebo preto, že išlo o politické kampane. Detailne spracované témy boli v snahe sprehľadniť predkladanú správu rozdelené do štyroch kategórií. Kategória „Snahy o spochybňovanie inštitúcií“ obsahovala päť tém zameraných na spochybňovanie alebo kritiku činnosti štátnych inštitúcií. Patrili medzi ne napríklad ministerstvo vnútra, vedenie polície či prezidentský úrad. Pri kritike inštitúcií bolo okrem viac či menej objektívnych výčítiek evidované aj pomerne veľké zastúpenie nepravdivých a zavádzajúcich informácií. Zastúpenie takéhoto typu problematických informácií v rôznej miere prechádzalo približne polovicou bližšie skúmaných tém.

Ďalšou kategóriou bolo „Informovanie o činnosti politických strán s vplyvom na volebné témy“, ktorá obsahovala päť tém. Tretia kategória bola nazvaná „Informačné kampane a informovanie o priebehu volieb“ a zahŕňala štyri témy a nakoniec štvrtá kategória „Geopolitika“ združovala dve témy. Typ zvolenej analýzy v spojitosti s objemom dát neumožnil odhaliť čisto dezinformačné či zavádzajúce témy. Príspevky, ktoré možno takýmto spôsobom označiť, sa nachádzali v rámci identifikovaných tém spoločne s objektívnymi informáciami.

Predkladaná správa len v obmedzenej miere skúmala príspevky, ktoré patrili medzi najvirálnejšie počas skúmaného obdobia. Kvôli malej vzorke analyzovaného virálneho obsahu nie je možné vyvodiť jasné a generalizujúce závery, avšak aj tak je možné sledovať črtajúci sa trend, že prevalentné príspevky nepatrili automaticky medzi najvirálnejšie. Niektoré témy by sa však dali zaradiť za prevalentné aj virálne. Patria k nim najmä tie, v rámci ktorých boli spochybňované štátne inštitúcie a ich činnosť, ako napríklad prezidentský úrad, NAKA, Úrad špeciálnej prokuratúry alebo polícia. Okrem nich sa medzi virálnymi aj prevalentnými témami objavili otázky týkajúce sa zahraničnopolitickej orientácie, ktoré boli primárne ilustrované na vojne na Ukrajine, a témy súvisiace s migráciou. Medzi témami, ktoré dosahovali vysokú mieru virality, avšak neobjavili sa medzi tými najprevalentnejšími, sa objavilo očkovanie, práva LGBTI+ komunity či kritika médií a mimovládnych organizácií. Tieto zistenia naznačujú, že v snahe získať lepšiu

znalosť o vlastnostiach a charaktere informačného prostredia, je potrebné skúmať nielen viralitu príspevkov, ale aj ich prevalenciu. To je dôležité o to viac v situácii, keď pre regulátorov neexistuje možnosť získať okrem počtu interakcií aj presnejšie dáta o skutočnom dosahu jednotlivých príspevkoch na digitálnych platformách.

Zaujímavým zistením nad rámec stanovených cieľov správy je prítomnosť obsahu vyprodukovaného jednotlivcami, ktorých účty boli z dôvodu opakovaného porušenia podmienok užívania platformy Facebook zrušené. Prominentným príkladom je poslanec zo strany SMER-SSD Ľuboš Blaha, ktorého príspevky publikované na iných platformách sa vo veľkom množstve dostávajú aj na samotný Facebook. Obsah, ktorý vyprodukoval, sa vďaka iným používateľom spolupodielal na formovaní štyroch zo 16 analyzovaných tém. V tomto prípade teda vyvstáva otázka, či platforma dokáže efektívne a dostatočne vymáhať vlastné opatrenia týkajúce sa prispôsobovania obchodných podmienok, ich presadzovania a moderovania obsahu.

Metódy predstavené v tejto správe môžu slúžiť mediálnym regulátorom, avšak nielen tým, ako vzor pre ďalší výskum v snahe porozumieť dynamike diskusií na sociálnych sieťach nielen na vnútroštátnej úrovni. To môže následne poslúžiť pri vývoji efektívnych nástrojov na reguláciu a monitorovanie digitálnych platforiem. Vzhľadom na transnacionálny charakter sociálnych médií je kľúčové sledovať, ako sa politické témy šíria a prepájajú naprieč rôznymi členskými štátmi EÚ. Okrem toho, berúc do úvahy nadobudnutie účinnosti celoeurópskeho nariadenia DSA, poskytovatelia sprostredkovateľských služieb majú povinnosť „zamerať (sa) aj na informácie, ktoré nie sú nezákonné, ale prispievajú k systémovým rizikám“ a „venovať osobitnú pozornosť tomu, ako sa ich služby využívajú na šírenie alebo rozširovanie zavádzajúceho alebo klamlivého obsahu vrátane dezinformácií“²⁵ Prípadné šírenie dezinformácií, manipulatívnych informácií či inak problémového obsahu tak môže poukazovať na zlyhania platforiem, ktoré je však nevyhnutné v prvom rade odhaliť. Táto práca teda môže slúžiť ako návod a podnet pre ďalšie štúdie a výskumy, ktoré by sa venovali špecifickým aspektom digitálnej politiky v európskom kontexte.

Táto správa môže okrem iného slúžiť aj ako test zberu a vyhodnocovania dát vo veľkých počtoch vo vzťahu k voľbám. To zároveň otvára možnosti ďalšiemu výskumu v tejto oblasti. Do úvahy pripadá napríklad zameranie sa na témy súvisiace s nadchádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu a ako obsah šírený na platformách na zdieľanie obsahu ovplyvňuje ich integritu.

Ako každá analýza, aj táto má svoje obmedzenia a je nutné ju vnímať v kontexte rýchlo sa meniaceho prostredia sociálnych médií. Sme však presvedčení, že naše zistenia prispievajú k hlbšiemu porozumeniu spôsobu, akým je komunikované a diskutované o voľbách na Slovensku prostredníctvom sociálnej siete Facebook. Správa zároveň ukázala, ako prospešná môže byť spolupráca medzi mediálnym regulátorom a organizáciami z neziskového mimovládneho sektora. Kooperácia totiž umožnila obohacujúcu fúziu skúseností a znalostí z týchto dvoch na prvý pohľad zdanlivo odlišných prostredí. V podobnej práci by sme v budúcnosti radi pokračovali s cieľom poskytnúť hodnotné poznatky pre výskumníkov, regulátorov a verejnosť zaujímavú sa o politickú komunikáciu v digitálnom veku.

²⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách)(Ú. v. EÚ L 277, 27. 10. 2022, s. 23)

Prílohy

Príloha A: Tabuľka všetkých tém

Téma	Kľúčové slová (FREX)	Určenie témy
Téma 1	prezidentka, čaputová, čaputový, premiéra, pani, zuzan, ódor	Identifikovaná – spracovaná
Téma 2	stať, právo, moc, názor, sloboda, kedy, ľudský	Neidentifikovaná – nekonzistentná
Téma 3	robiť, vec, otázka, naozaj, úplne, inak, dokonca	Neidentifikovaná – nekonzistentná
Téma 4	volebný, hnutie, parlament, kandidát, nr, obdobie, komisie	Identifikovaná – spracovaná
Téma 5	smer, ps, voľby, vyhrať, jasný, odkaz, podľa	Identifikovaná – neutrálna
Téma 6	nový, veľký, začať, rovnako, časť, koniec, začiatok	Identifikovaná – neutrálna
Téma 7	vláda, koalícia, ssd, parlament, možný, rokovanie, budúci	Identifikovaná – neutrálna
Téma 8	dobrý, budúcnosť, rozhodnúť, chcúť, spoločne, stále, vybrať	Identifikovaná – politická kampaň
Téma 9	fico, robert, fica, vláduť, šimečka, fic, roberta	Identifikovaná – politická kampaň
Téma 10	rozhovor, kandidovať, rozhodnutie, článok, prezidentský, danko, štyri	Identifikovaná – iné témy
Téma 11	sám, dosť, ruka, skutočne, strach, stáť, zem	Neidentifikovaná – nekonzistentná
Téma 12	minister, vedenie, prípad, ivan, ministerstvo, kontrola, štátny	Identifikovaná – spracovaná
Téma 13	prieskum, percent, volič, účasť, preferencia, dopadnúť, agentúra	Identifikovaná – neutrálna
Téma 14	vedieť, vidieť, pravda, povedať, oko, stačiť, napísať	Identifikovaná – iné témy
Téma 15	eur, milión, peniaz, firma, cena, zaviesť, dôchodca	Identifikovaná – iné témy
Téma 16	politiky, novinár, fakt, slovo, médiá, médium, skôr	Identifikovaná – spracovaná

Téma 17	keby, aspoň, kollár, myslieť, písať, boris, zaujímať	Identifikovaná - spracovaná
Téma 18	snažiť, ostatný, čas, napriek, pokoj, zatiaľ, dlho	Identifikovaná - iné témy
Téma 19	grand, ireland, canal, objednávateľ, dodávateľ, ičo, meta	Identifikovaná - iné témy
Téma 20	poslanec, zákon, klub, nrsr, hlasovať, kandidátka, návrh	Identifikovaná - spracovaná
Téma 21	politika, ochrana, pracovať, kolega, životný, zdravotníctvo, skúsenosť	Identifikovaná - spracovaná
Téma 22	kampaň, takmer, predvolebný, vyzerať, realita, účet, skončiť	Identifikovaná - spracovaná
Téma 23	progresívec, víťazstvo, fašista, demokracia, smer-ssd, víťaz, demokratický	Identifikovaná - politická kampaň
Téma 24	krajina, európsky, záujem, občan, maďarský, smerovanie, maďarsko	Identifikovaná - spracovaná
Téma 25	č, program, opatrenie, oblasť, riešenie, financie, príspevok	Identifikovaná - politická kampaň
Téma 26	relácia, migrant, slovak, týždeň, rtvs, ukázať, čakať	Identifikovaná - neutrálna
Téma 27	spoločnosť, štát, fungovať, potrebovať, systém, zabezpečiť, úloha	Identifikovaná - iné témy
Téma 28	spôsob, cieľ, podmienka, organizácia, príbeh, zmena, konkrétny	Neidentifikovaná - nekonzistentná
Téma 29	strana, sns, politický, kresťanský, demokrač, lídr, demokraty	Identifikovaná - politická kampaň
Téma 30	teraz, niekto, nikdy, nikto, vôbec, predsa, istý	Neidentifikovaná - nekonzistentná
Téma 31	dostať, treba, viesť, sledovať, riešiť, otvorený, po	Neidentifikovaná - nekonzistentná
Téma 32	súd, kauza, prokurátor, prokuratúra, gašpar, trestný, dôkaz	Identifikovaná - spracovaná
Téma 33	žena, kultúra, obec, región, mesto, kraj, rozvoj	Neidentifikovaná - nekonzistentná
Téma 34	život, žiť, mnoho, láska, boh, cítiť, rodič	Identifikovaná - iné témy

Téma 35	matovič, igor, sulík, heger, mafia, richard, mafián	Identifikovaná – spracovaná
Téma 36	pošta, zahraničiť, zahraničať, august, deň, žiadosť, lístok	Identifikovaná – spracovaná
Téma 37	rodina, pomôcť, oľano, presadiť, pomáhať, pomoc, rodinný	Identifikovaná – politická kampaň
Téma 38	ďakovať, vďaka, skvelý, podpora, tešiť, stretnutie, palec	Identifikovaná – politická kampaň
Téma 39	progresívny, progresívne, slovensko, michal, šimečka, vízia, nie	Identifikovaná – politická kampaň
Téma 40	prísť, spolu, celý, včera, takto, zobrať, hneď	Neidentifikovaná – nekonzistentná
Téma 41	ukrajina, ruský, rusko, usa, západ, nato, vojna	Identifikovaná – spracovaná
Téma 42	peter, pellegrin, hlas, smer, pellegrini, líder, pellegrinim	Identifikovaná – politická kampaň
Téma 43	mladý, zostať, miesto, meno, generácia, škola, prvý	Identifikovaná – spracovaná
Téma 44	nájsť, známy, na, stránka, informácia, mimoriadne, videa	Identifikovaná – spracovaná
Téma 45	webta3, #zdomov, septembrový, byť, voľba, ak, toto	Identifikovaná – neutrálna
Téma 46	silný, opäť, šanca, zápas, september, diskusia, vrátiť	Identifikovaná – neutrálna
Téma 47	hovoríť, vlastný, presne, vtedy, existovať, žiadny, dôvod	Neidentifikovaná – nekonzistentná
Téma 48	volieb, parlamentný, predčasný, výsledok, priebeh, v, dnes	Identifikovaná – neutrálna
Téma 49	policajný, hamran, opozícia, polícia, policajt, sis, bývalý	Identifikovaná – spracovaná
Téma 50	politica, cesta, počúvať, zlý, správne, hľadať, konečne	Neidentifikovaná – nekonzistentná
Téma 51	medz, predstaviť, noc, úspešný, bratislava, člen, patriť	Identifikovaná – iné témy
Téma 52	jediný, kríza, podľa, skoro, žiaden, platiť, neskôr	Identifikovaná – iné témy

Téma 53	problém, zmeniť, schopný, dovoliť, druhý, naopak, nechať	Neidentifikovaná - nekonzistentná
Téma 54	sk, voliť, voľt, sobota, prosím, už, zajtra	Identifikovaná - politická kampaň
Téma 55	republika, slovenský, národný, rad, historický, predstaviteľ, národná	Identifikovaná - iné témy
Téma 56	kdh, denník, predseda, majerský, n, sas, tomáš	Identifikovaná - politická kampaň
Téma 57	človek, hodnota, veriť, ďalej, poznať, postaviť, pokračovať	Identifikovaná - politická kampaň

O Rade pre mediálne služby:

Rada pre mediálne služby je slovenský národný regulačný orgán, ktorý vykonáva dohľad nad dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich vysielanie, retransmisiu, poskytovanie audiovizuálnych služieb na požiadanie a poskytovanie platforiem na zdieľanie obsahu. Poslaním RpMS je presadzovať verejný záujem a vykonávať štátnu reguláciu vo vymedzených oblastiach, ako aj chrániť slobodu prejavu, právo na informácie a právo na prístup ku kultúrnym hodnotám a vzdelaniu.

Na základe zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách má RpMS kompetencie zamedziť šíreniu nelegálneho obsahu a spolupracovať s digitálnymi platformami pri efektívnom, proporcionálnom a nediskriminačnom uplatňovaní ich komunitných pravidiel, noriem a štandardov. RpMS disponuje právomocami v oblasti systematického dohľadu a posudzovania vhodnosti opatrení na ochranu verejnosti, ktoré boli prijaté digitálnymi platformami s pôsobnosťou na Slovensku.

Rada pre mediálne služby
Palisády 36
811 06 Bratislava
www.rpms.sk
e-mail: office@rpms.sk

Spolupracovali:

Demagog.sk od roku 2010 overuje výroky politikov a političiek vo verejnej diskusii a upozorňuje na ich nepravdivé a zavádzajúce tvrdenia. Od roku 2023, keď projekt získal certifikáciu Medzinárodnej siete fact-checkerov IFCN, sa venuje aj vyvracaniu dezinformácií na sociálnych sieťach.

Infosecurity.sk je projekt zameraný na kontrolu informačného priestoru s ohľadom na dezinformácie a bezpečnosť na sociálnych sieťach, ktorý stojí v opozícii proti aktivitám dezinformačných aktérov. Cieľom je odhaľovanie a vyvracanie nebezpečného a nepravdivého obsahu, ozdravovanie informačného priestoru a budovanie povedomia o dôležitých celospoločenských témach.